

Sreda, 20. jul 2005.
Svedok Božidar Delić
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 8.34 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs (Nice).

TUŽILAC NAJS: Zamolio sam da se svedok zadrži van sudnice da bih objasnio moj stav i situaciju u vezi sa mogućim daljim ispitivanjem ovog svedoka i vremenskim rasporedom. Ja nikad ne želim da odlažem unakrsno ispitivanje, jer to samo povećava poteškoće i to je još uvek moja namera ovde. Međutim, imajući u vidu da je Sud rekao da će unakrsno ispitivanje po dokumentima Odbrane i dosijeima Vojske Jugoslavije možda morati da bude odloženo, znači da će možda svedok morati da se vrati. Ja se nadam da ću u vezi s tim temama možda da izbegnem svaku potrebu da se on vrati samo zbog toga, ali nakon što sam preko noći preispitao situaciju, mislim da ima drugih razloga zbog kojih ću morati da tražim da se taj svedok vrati na unakrsno ispitivanje. Naša osnovna poteškoća u vezi sa pripremom ispitivanja ovog svedoka bila je to da njegovi dokazni predmeti nisu bili na popisu po Pravilu 65ter, nismo ih dobili unapred, a kad smo ih dobili, nismo ih dobili prevedene. I ponekad je u ovako velikoj količini materijala lako prevideti značaj činjenice kad svi dokumenti nisu prevedeni. Ako, na primer, pogledate ono šta će optuženi da smatra kritičnim dokumentom, pri kraju pete fascikle i na početku šeste fascikle, a to su dokumenti potčinjenih oficira koji su došli preko komisije Vojske Jugoslavije, više od pola tih dokumenata jednostavno nije prevedeno i uz resurse koje mi imamo na raspolaganju, mi jednostavno još nismo uspeli da ih pregledamo.

Prema tome, fundamentalni dokumenti na koje se optuženi oslanja za svoju odbranu u vezi sa počinjenjem krivičnih dela, nama, jednostavno, nisu dostupni. Naravno, kao što verovatno predviđate, ja ću da tražim da se ti dokumenti u svakom slučaju izuzmu iz spisa. Međutim, naravno, ne smem sada ... Moram da budem pažljiv da ne iznesem neku *inter terrorem* aplikaciju u ovom času. Međutim, to nama predstavlja poteškoću. I ne radi se samo o dokumentima potčinjenih. Ja sam to upravo sinoć otkrio. Pogledajte koliko je malo materijala nama dostupno u prevodu. Pogledajte, na primer, tabulator 381. To je, čini mi se, fascikla broj 5 i to je jedan dosta važan izveštaj ovog svedoka i ukoliko nije nešto različito u vašim fasciklama od moje fascikle, vidite da je tabulator 381 jedan sveobuhvatni izveštaj ovog svedoka i možda spada u različitu kategoriju od sličnih izveštaja njegovih potčinjenih. Ja ovde imam prevod na kome piše da nije celovit. Možda to znači da nije originalni dokument celovit, međutim u istom ovom tabulatoru ja imam kompletnu verziju dokumenta na ćirilici, a druga i treće strana jednostavno još nisu prevedene, a to je njegov izveštaj za period 25. - 28. mart, dakle apsolutno kritični period.

SUDIJA ROBINSON: Ako je to isti dokument koji ja gledam, ja imam prevod. Da, vidim, vi kažete da piše da dokument nije kompletan.

TUŽILAC NAJS: Da, zbog nekog razloga prevedena je samo prva strana originala. A ako pogledate originalni dokument na ćirilici, videćete da on ima tri strane. Nije sada važno kako je došlo do toga. Ovde postoji celovit dokument u originalu. Ja sam preko noći pokušao da radim na tome, međutim jednostavno ne mogu da kažem da sam spreman da obradim taj dokument. Ja ću jutros možda da se dotaknem jednog primera. Dokumenti koje su napravili potčinjeni ovog svedoka preko Komisije Vojske Jugoslavije, su dokumenti koji zahtevaju pažljivu analizu, ako se budemo pozabavili njihovim integritetom, kako bismo na taj način izmerili pouzdanost ovog svedoka. To je, dakle, jedna fundamentalna stvar. Međutim, ima i drugih, zaista ozbiljnih poteškoća. Ja sada ne iznosim neku ličnu pritužbu, nego jednostavno iznosim stvarni problem. Želim tu

da kažem da ja jednostavno ne razumem šta svedok zapravo kaže o postojanju osnovnog materijala iz predmetnog vremena. Sud zna da smo mi učinili sve kako bismo dobili te materijale, da bi to bilo od pomoći nama i Sudu. Radili smo i putem Pretresnog veća i njegovih naloga, međutim te materijale jednostavno nismo dobili. Mislim da bi u svetlu odgovora ovog svedoka bilo neodgovorno kada ja ne bih ponovio zahtev za dostavu svih dokumenata njegove brigade, kako bismo mogli da dobijemo konačan odgovor od vlasti da li takvi dokumenti postoje i to dokumenti od bataljona pa nadalje.

SUDIJA ROBINSON: Ja mogu da vam kažem šta ja mislim o tome, gospodine Najš. Ne možemo da stanemo sa radom na Predmetu samo zato što dokumenti nisu dostupni. Mi ćemo morati da donesemo našu procenu na osnovu dokumenata koji jesu pred nama.

TUŽILAC NAJŠ: Shvatam to, časni Sude, ali mislim da to mene ne sprečava da ja ponovo pošaljem taj zahtev.

SUDIJA ROBINSON: Da, da. Možete da pošaljete zahtev, ali to ne može da ide do u beskonačnost. U jednom trenutku moramo da dođemo do vremena kada ćemo da završimo suđenje.

TUŽILAC NAJŠ: Ja to razumem, časni Sude, međutim imam dužnost da nastavim sa istragom i tokom suđenja, pa čak i tokom žalbenog postupka. To je jasna stvar na osnovu jurisprudencije ovoga suda. I kad se radi o ovakvoj flagrantnoj nesaradnji lokalnih vlasti tokom više godina i budući da oni nisu dostavili sve te dokumente ...

SUDIJA ROBINSON: Ako neka država ne saraduje i ne dostavi dokumente, to ne znači da ne može da se donese presuda u Predmetu. Postoje drugi načini da se ta stvar reši sa državom.

TUŽILAC NAJŠ: Da, međutim kada je reč o toliko važnim stvarima, ako ti dokumenti postoje, onda bi Pretresno veće svakako trebalo da ih ima. Ako pogledate ovaj ratni dnevnik, takozvani "ratni dnevnik", to je očigledno dokument koji treba vrlo pažljivo da se pogleda od

strane jednog skeptika. To je dokument koji bismo mi sigurno trebali da dobijemo u originalu ili barem da dobijemo mogućnost da pogledamo original, ukoliko original ne može da bude dostavljen Sudu. I konačno, ne konačno, nego još jedna stvar. Bez obzira na to da li će Sud da uvrsti prevedene ili neprevedene dokumente koji dolaze od potčinjenih ovom svedoku, a napravljeni su za komisiju, imajući u vidu način na koji su ovi dokumenti prezentirani, treba imati na umu da je bilo sasvim nemoguće za nas da istražimo to šta se ovde kaže da su ti svedoci rekli. Kad je reč o ljudima na Kosovu, mi relativno brzo možemo da ih pronađemo i sa njima razgovaramo, vi to znate. Međutim, da bismo razgovarali sa jednim oficijom ili penzionisanim oficijom u Srbiji, za to su potrebni meseci i meseci rada. Jednostavno ne radi se o tome da istražitelj može da nazove tog čoveka i ukoliko on prihvati, da ode i da se vidi s njim. Tako da, dakle, mi te stvari uopšte nismo uspeli da istražimo. Naravno, sve to može da se donese u fazi replike. Ali bi isto neki od tih materijala bili daleko prikladniji za unakrsno ispitivanje. Isto tako, sama ova komisija koja se ovde po prvi put preko ovog svedoka pojavljuje kao jedno značajno telo, iako smo je se i ranije doticali, je organ koji je u međuvremenu tadašnji ministar Tadić raspustio i to iz razloga od kojih su neki poznati i javnosti. Ipak, mi i dalje vršimo istragu u vezi sa tim i nismo uspeli do danas da je završimo. Ja se nadam ćemo neke svedoke možda dobiti do kraja sledeće nedelje ili nedelje iza toga. I mislim da će i to u velikoj meri da utiče na unakrsno ispitivanje ovog svedoka. I zato, časni Sude, ako mi dozvolite, ja ću da učinim sve šta mogu da dođem danas do tačke kada više neće biti potrebno da ga pozovemo, to je jedna mogućnost. U zavisnosti od mojih drugih istraga i drugih stvari, možda ću te stvari moći da prođem sa drugim svedocima, međutim možda će još uvek postojati potreba da se taj svedok vrati i zato moram da zadržim tu mogućnost. Prema tome, ako je Sud zadovoljan sa tim, onda optuženi može da nastavi danas sa dodatnim ispitivanjem i možda ga čak i završi. Mislim da je on rekao da mu treba samo jedna sednica.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, rekli ste da bi optuženi mogao da započne danas sa dodatnim ispitivanjem ...

prevodioci: Mikrofon za časnog sudiju.

TUŽILAC NAJS: Morate da uključite mikrofon.

SUDIJA ROBINSON: Da. Hteo sam samo to da razjasnim.

TUŽILAC NAJS: I ja se nadam da ću doći do tačke u kojoj postoji stvarna šansa da ne moram ovog svedoka da pozivam da se vrati, jer mogu sva ta pitanja da obradim kroz druge svedoke, jako ne mogu eksplicitno da obećam da neću da tražim da se on ponovo pozove.

SUDIJA ROBINSON: Dobro, u redu. Gospodine Miloševiću, prvo da uvedemo svedoka u sudnicu, na vama je da dodatno ispitujete i moram da kažem ...

TUŽILAC NAJS: Ne, ne, apsolutno ne sada. Nisam još završio. Izvinjavam se što sam rekao tako da ste me pogrešno shvatili. Meni treba barem još jedna sednica da bih uopšte mogao da dođem do tačke da optuženi može da počne sa svojim dodatnim ispitivanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson (Robinson).

SUDIJA ROBINSON: Da, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Lakoća s kojom vi prihvatate sve šta gospodin Najs kaže je prosto za divljenje. Ali ja želim da stavim primedbu na ovo šta je rekao u vezi sa dokumentima za generala Delića. Ovi dokumenti su dostavljeni pre tačno tri meseca. Danas je 20. juli. Dokumenti su dostavljeni 20. aprila. To što oni nisu prevedeni, mene savršeno ne interesuje i to nije moj posao i mislim da obrazloženje ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, mislim da to ipak jeste nešto što utiče na pravo tužioca da unakrsno ispituje. Činjenica je da dokumenti nisu prevedeni. Ako vi imate dokumente koji nisu prevedeni, to bi uticalo i na vaše pravo da unakrsno ispitujete. To je nešto

šta moramo da uzmemo u obzir. Mi nismo još doneli nikakvu odluku o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Baš dobro, gospodine Robinson, što ste to rekli. Ja sam vam rekao da sam dobio nekoliko stotina hiljada stranica neprevedenih. Vi čak meni niste dali vreme ni da ih pročitam. Prema tome, odnos prema onome šta traži gospodin Najs koji se ovde ponaša kao razmaženo dete, kome se izlazi u susret u svakom zahtevu i odnos koji vi imate prema meni u pogledu vremena i u pogledu prevoda dokumenata i dostavljanju dokumenata se apsolutno ne može uporediti ni sa jednog aspekta i ja to želim da kažem i da to bude u zapisniku. Drugo, imate za generala Delića Primedbe su bile da ima mnogo dokaznih predmeta. Sada se pokazuje ... Čujem gospodin Najs kaže da ima malo dokaznih predmeta. Ja ne znam šta vi, u stvari, hoćete. Hoćete više dokaznih predmeta, hoćete više dokumenata? Ili hoćete manje dokumenata? Ili je gospodin Najs u velikom problemu što on ne može da ospori ono šta general Delić svedoči i šta dokumentuje i što, na žalost, kao što ste videli, sve njegove svedoke koji svedoče, potpuno poništava. I optužnicu ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Miloševiću. Moram sasvim jasno da odbacim vašu primedbu o različitom tretmanu. Pretresno veće sa obema stranama postupa pravično i ravnopravno. Mi nismo doneli nijednu odluku o argumentima gospodina Najsa u vezi sa neprevedenim dokumentima. To ćemo da učinimo kada se to pitanje pojavi pred nama. Isto tako, mislio sam da kažem nešto o dva dokumenta koja ste juče spomenuli. Mi smo istražili situaciju. Oba ta dokumenta su spomenuta. Oni nisu prevedeni i u skladu sa praksom Pretresnog veća, označićemo ih za identifikaciju.

TUŽILAC NAJS: Uz vaše dozvolu ... A, izvinjavam se.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC NAJS

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Deliću, juče smo počeli da se bavimo Dubrovnikom. Jedan svedok u ovom Predmetu, general Nojko Marinović koji je bio stacioniran u Trebinju, a zatim je prešao da vodi odbranu Dubrovnika, recite nam da li ste poznavali tog generala? Vi ste bili stacionirani relativno blizu.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, nisam ga poznavao, ali sam čuo za njega.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: On je objasnio da je ideja u osnovi za napad na Dubrovnik, prema njegovom shvatanju, budući da je on ranije bio u bazi JNA i relativno kasno prešao u Dubrovnik, njegovo je shvatanje, dakle, bilo da će da se sprovede napad na nekoliko osa, kako bi se što ranije došlo do reke Neretve i povezano sa Destom brigadom iz Mostara. Da li je on u pravu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ti opšti planovi mi nisu poznati. U Dubrovniku sam, kao što sam rekao, bavio se u okolini Dubrovnika, civilnim poslovima koji su omogućavali bolji život stanovništva koje se tamo nalazilo. A sva dejstva oko Dubrovnika su već u to vreme bila završena, makar kad se radi o dejstvima iz 1991. godine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste bili jedan relativno visoki oficir, postali ste visoki oficir kad ste bili relativno mladi. Zar ne možete da nam kažete nešto više o planovima za napad na Dubrovnik, imajući pogotovo u vidu koliko je taj napad ozloglašen na kraju ispao?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači, to šta vi kažete "ozloglašen", ja kažem da je to bila stvar manipulacije. Ono šta je meni poznato, kada su krenula, znači, dejstva, a ta dejstva je vodila, znači, Jugoslovenska narodna armija, koja je, znači, pokušavala da odbrani celovitost i celokupnost Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, Dubrovnik je mogao da bude zauzet u jednom danu, ali, koliko ja znam, intervencijama, da li to iz Beograda, znači, sprečeno je da jedinice uđu u Dubrovnik, a njega su već bile napustile sve snage koje su ga branile.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koje je bilo opravdanje za zauzimanje grada Dubrovnika silom i granatiranje tog grada? Koje je bilo opravdanje za to?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: U to vreme, znači, nije ... Uopšte nije bilo granatiranja Dubrovnika. Uopšte tu celu teritoriju su branile, znači, nelegalne i paravojne snage: Zbor narodne garde i Zbor narodne zaštite koje su na teritoriji Crne Gore napale, znači, snage Jugoslovenske narodne armije. Država je bila ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi sigurno znate da se bivši predsednik, a sad premijer, Đukanović, javno izvinio zbog onoga šta se dogodilo u Dubrovniku. A mislim da u ječerašnjim novinama piše čak nešto i o procesu plaćanja odštete za ono šta se tamo dogodilo. Vi to sigurno znate, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa što se tiče gospodina Đukanovića, ja njega ne bih komentarisao, pošto je on čak i u vreme rata 1999. godine, od strane, znači, naših neprijatelja, smatran saveznikom. Od njega me to apsolutno ne iznenađuje. Vesli Klark (Wesley Clark) ga u svojoj knjizi naziva, znači, prijateljem i saveznikom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hoćete da kažete čovek koji je sedeo na sednicama Vrhovnog saveta odbrane, neću o tome da vam postavljam pitanja, sve do Kosova, da je bio saveznik vaših neprijatelja?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, neću to da kažem. On se, znači, izvinjava možda za nešto šta su učinile jedinice koje, teritorijalne jedinice koje su bile iz Crne Gore. Ja sam bio, znači, u regularnim jedinicama Jugoslovenske narodne armije, Hrvatska je bila deo Jugoslavije, Dubrovnik je bio deo Jugoslavije. Mi smo tamo, znači, branili Jugoslaviju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, general Marinović koji ima saznanja o planovima koji su od ranije postojali i saznanja o tome šta se odigralo na terenu, kaže da je plan bio da se zauzme teritorija do linije Karlobag - Karlovac - Virovitica. I to je upravo ono šta Kadrijević kaže u svojoj knjizi. I ja moram da vam kažem, budući da ste vi bili viši oficir,

da je to upravo bio plan Srba za Hrvatsku.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Apsolutno niste u pravu. Znači Jugoslovenska narodna armija je pokušavala da, znači, očuva celovitost Jugoslavije. To što je, znači, ... Što je očuvanje celovitosti Jugoslavije se poklapalo sa interesima Srba je vrlo razumljivo, pošto su Srbi narod koji živi i u Hrvatskoj i u Bosni i u Makedoniji i Srbima je odgovaralo, znači, da i dalje ostanu svi da žive u toj državi koja je bila, znači i na nivou Evrope (Europe) jedna, da kažem ovako i po svojoj veličini i po broju stanovnika, respektabilna država. Imala je, znači, preko 330.000 kvadratnih kilometara površine i oko 20 milona stanovnika.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vaš odgovor baš nije odgovor na ono šta sam vas ja pitao, pa ću da ponovim pitanje s jednim dodatkom. Borbe na jugu, Dubrovnik, napad na Vukovar na severu, isti smer: jesam li u pravu kad kažem da bi se tim napadima zauzeo deo Hrvatske i stavio pod kontrolu Srba sve do linije Karlovac - Virovitica - Karlobag?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Niste u pravu. Vojska je trebala da zaštiti i ustavno njeno je pravo da zaštiti Jugoslaviju. Da zaštiti Jugoslaviju, znači, od secesije i raspada koji je pripreman, znači, van Jugoslavije, u saradnji sa određenim destruktivnim snagama u samoj zemlji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Pre nego što napustimo Hrvatsku, još jedna stvar. Isti televizijski program za koji ste rekli da ste ga videli, da pogledamo samo jedan kratak insert iz razgovora sa Milanom Babićem, kako bismo potvrdili jednu stvar koju ste juče rekli.

(Video snimak)

Milan Babić: To su bile male vojne formacije, bili su svi aktivni oficiri Jugoslovenske narodne armije koji su ostali u Krajini, po rešenju Personalne uprave Generalštaba Vojske Jugoslavije. Primali su platu od Vojske Jugoslavije, unapređivani su u odgovarajuće činove, priznavan im je dupli radni staž, znači ratni staž.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, ovo je insert broj 1 na transkriptu izvadaka koje sam vam dao. Ovo, znači, šta Babić kaže, to potvrđuje nešto s čime ćete vi da se složite. Ljudi koji su ostali u Krajini i radili u Krajini dobijali su dvostruke plate, ratna primanja i bili su promovisani u adekvatne činove, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Niste u pravu. Ljudi, bez obzira što su se nalazili u Krajini, nisu dobijali dvostruke plate. To su ljudi bili koji su rođeni u Krajini. Tamo su bili, znači, da brane svoj narod. A ovo što kaže da im je to priznavano u dvostruki staž, to je po zakonu i to je u pravu. A vi uopšte prenebregavate jednu činjenicu da su Srbi sve do tada bili ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U pravu ste. Nije se radilo o dvostrukim platama, nego o dvostrukim beneficijama, penzijskim i drugim. Znači vi se slažete s time šta kaže Babić?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja se ne slažem potpuno sa tim šta on kaže, ali vi jednostavno ne dozvoljavate da vam ja kažem istinite činjenice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Idemo sada u Bosnu. Vi ste izvesno vreme proveli u Bosni. Recite nam gde ste tačno bili u julu 1995. godine?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, vi slabo pamtite. Ja sam u julu 1995. godine bio na Kosovu i Metohiji i to sam vam rekao već prvog dana.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I niste se uopšte vraćali u Bosnu u tom delu 1995. godine?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, nisam ja više imao nikakve potrebe da se vraćam u Bosnu. Ja sam bio načelnik štaba 549. motorizovane brigade u Prizrenu (Prizren).

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Želeo sam da znam da se niste tamo vraćali, jer ću da vam postavim još neka pitanja o Srebrenici. Ne mnogo. Pre nego što dođemo do toga, u svetlu onoga šta ste već

rekli o vašoj službi u Bosni, pogledaćemo insert broj 2. To je insert iz istog programa. Osoba koja govori je Ljubodrag Stojadinović. On je bio na čelu Obaveštajne uprave Generalšaba 1994. godine

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Odmah da vas ispravim, da ne biste dovodili u zabludu Pretresno veće. Ovo šta ste rekli je apsolutno netačno. Ovaj čovek nikad nije bio na čelu Obaveštajne uprave. I molim vas, ne znam ...

prevodioci: Ispravka prevodioca, Uprava za informisanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja sam upotrebio reč "informisanje" i to piše i ovde na titlovima. Načelnik Uprave za informisanje do 1994. godine. Da vidimo šta on kaže?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Bilo je prevedeno da je bio načelnik Obaveštajne uprave. To je apsolutno netačno. Ovo je jedna marginalna figura iz naše vojske. U to vreme je bio, znači, zadužen za informisanje.

TUŽILAC NAJS: Da vidimo šta kaže.

(Video snimak)

Ljubodrag Stojadinović: ... vojske koje su bile srpske vojske u zapadnim srpskim zemljama. To je, otprilike, bila tako neka vrsta dogovorne formulacije i na tim koordinacijama koje su uglavnom bile jedanput mesečno, dogovaralo se o tome na koji način Vojska Jugoslavije treba da pomogne vojskama preko Drine.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavimo se ovde. Imamo li bilo koji razlog da sumnjamo u to šta pukovnik Stojadinović kaže o tome da su se održavale u Vojsci Jugoslavije regularne koordinacije o tome kako da se pomogne vojskama preko Drine?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Vidite, vi ste ovde pustili jedan isečak o kome se jednostavno ne zna kad je snimljen, u kakvoj je ulozi bio

tada gospodin Stojadinović i na kraju krajeva, ono šta je on rekao, ovo je rekao, znači, neke dve rečenice koje su apsolutno nebitne: da se razgovaralo, znači, kako da se pomogne Srbima preko Drine. Pa normalno da se razgovaralo. Razgovaralo se u celoj Srbiji, u svakom preduzeću, u svakoj opštini, pa čak i na Kosovu kako da se pošelje humanitarna pomoć preko Drine.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To nije bilo jedno humanitarno pitanje. Srpski vojnici sa nacionalističkom orijentacijom, ako ste imali takvu orijentaciju, vas je, u stvari, brinulo da obezbedite vojnu pomoć, kako biste pomogli braći s druge strane Drine, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Braći s druge strane Drine. Braća se svakako pomažu, makar i moralno i to je nešto što je sasvim razumljivo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Namera je bila da se pruži vojna pomoć, da ili ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Republika Srpska je bila i Vojska Republike Srpske je bila toliko jaka da njoj apsolutno pomoć nije bila potrebna.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A šta je bilo potrebno? Samo humanitarna pomoć?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Bila je potrebna humanitarna pomoć, bila je verovatno potrebna i podrška na diplomatskom, međunarodnom planu i tako dalje. To su već pitanja koja su van mog domena i ja praktično o njima, znači, ne želim da govorim, jer, znači, su van moje stručne kompetencije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste služili u Hercegovačkom korpusu, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da i pitajte me bilo koje pitanje, znači, iz vremena kad sam bio tamo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, ovo bi se odnosilo na jedno pitanje za koje važi odlaganje, ali postaviću pitanje u uopštenom

smislu. Da li vam je bilo poznato da je upućen jedan zahtev i to od SAO Krajine kojim se tražila podrška Hercegovačkom korpusu i to u smislu ljudstva?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: SAO Krajina tražila podršku od Hercegovine? Ne, to mi apsolutno nije poznato.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne. Podrška za Hercegovački korpus i to u ljudstvu i to je bilo decembra 1992. godine.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja sam tamo bio, znači, od 1993. godine, znači i to od aprila 1993. godine do kraja januara 1994. godine. U to vreme sigurno, znači, nije tražena nikakva pomoć.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Moje pitanje je da li vaš boravak tamo, vi ste rekli da ste bili tamo kao dobrovoljac, ali ja vas pitam da li ste vi bili tamo u smislu odgovora na zahtev za vojnom pomoći, dakle kao oficir i ljudstvo koje bi bilo na raspolaganju, dakle da se radilo o zahtevu koji je uputilo vođstvo SAO Krajine?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, ja stvarno, ovaj, kad mi postavljate pitanja, ovaj, pokušavam da vas u najboljoj nameri razumem, ali vi, ovaj, jednostavno ne poznajete situaciju. Govorite o SAO Krajini. O kojoj SAO Krajini vi govorite? Ja sam bio u Hercegovačkom korpusu kao dobrovoljac zbog toga što potičem sa te teritorije. Tamo su rođeni moj otac i moja majka i to baš u rejonu Bileće gde sam ja bio i 10 godina na službi i gde sam, znači, došao kao dobrovoljac. O kakvoj vi to SAO Krajini govorite?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni Sude, s obzirom na odluke o restrikcijama, ne mogu dalje da se pozabavim ovim pitanjem. To ću da uradim nekom drugom prilikom, a Pretresnom veću kasnije mogu da kažem koji su relevantni dokumenti. Gospodine Deliću, ja osporavam vašu tvrdnju da ste vi tamo otišli jednostavno kao dobrovoljac, već da ste tamo otišli u sklopu planiranog odgovora na zahtev koji je upućen. Da li je to tačno ili ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, to šta vi kažete je apsolutno netačno. Verovatno se negde u evidenciji u Beogradu, ali ja sam smatrao da je to nebitno, nalazi moja molba, znači, da mi se

dozvoli da idem, znači, u Hercegovonu koja je, na kraju krajeva, moj zavičaj i odatle potiču moji roditelji. I imam dokumenta kada su me pustili da se vratim, znači, gde su napisali o tome mojoj jedinici, znači, kako sam radio tamo gde sam se nalazio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Možda postoji takav zahtev, možda ćemo da ga vidimo ako budemo imali pristupa vašem dosijeu, ali moram da vas pitam da li su takvi zahtevi podnošeni, kako bi izgledalo da se radi o dobrovoljcima, dakle da ne bi ispalo da se neko ohrabruje ili da se vrši pritisak na nekoga da ode, već da bi jednostavno izgledalo da se radi o dobrovoljcima? Da li se to desilo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To se apsolutno nije desilo. Ja ne znam kako vi nikad ne pomislite u svojoj glavi na neku pravu stvar? Uvek mislite na nešto negativno. To je bila moja želja, tražio sam da mi se ispuni želja.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Molim vas, gospodine Deliću, zaustavite se. Časni sude, svedok troši jako puno vremena odgovarajući dodatno na pitanja. Ja pokušavam što je moguće brže da prođem kroz ova pitanja, međutim on jednostavno troši puno vremena svojim dodatnim primedbama i mislim da to nije Pretresnom veću od koristi. Želim da pustim još jedan video snimak ...

SUDIJA ROBINSON: Vi ste već ranije rekli nešto slično. Ja ne vidim da je svedok bilo šta neprikladno rekao. Generale, pokušajte da malo direktnije odgovarate na pitanja. Nemojte da iznosite i neke uvodne komentare i napomene.

TUŽILAC NAJS: Da vidimo sada jedan drugi insert generala Perišića koga ste opisali dosta teškim rečima. Da vidimo šta je on imao da kaže tokom ovog programa.

ADVOKAT KEJ: Što se tiče ovih odgovora i pitanja, kada se postavi pitanje sa ovakvim jednim direktnim komentarom, onda ćete, naravno, da dobijete odgovor od svedoka. Kako sejete, tako žanjete.

SUDIJA ROBINSON: Da. Gospodine Najs, verovatno je tako.

TUŽILAC NAJS: Možda, samo sam hteo da potsetim svedoka šta je rekao o ovom svedoku. Sve ovo sam mogao da obradim u dva pitanja. Molim da se pusti snimak.

(Video snimak)

General Perišić: ... Republici Srpskoj nije donošena bez saglasnosti sa tadašnjim državnim vrhom Savezne Republike Jugoslavije i analogno tome, vojska je bila isto tako u tesnoj vezi iz više razloga. S jedne strane, jer je to bila jedinstvena vojska, s druge strane, jer je imala svoje pripadnike na svim tim prostorima i s treće strane, jer je imala tehniku koja je svoju logističku podršku crpela pretežno iz Savezne Republike Jugoslavije.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Deliću, nismo čuli sam početak. U uvodnom delu on govori o Republici Srpskoj Krajini i da, iako je postojalo političko vođstvo, odluke su se donosile u punoj saglasnosti sa rukovodstvom Savezne Republike Jugoslavije. Kaže da je ista situacija bila i u Republici Srpskoj. Mislim da je on rekao, tako smo bar mi u prevodu čuli, da se radilo o jedinstvenoj vojsci. Da li vi prihvatate da su i u Hrvatskoj i u Bosni, da je u stvarnosti postojala jedna, zajednička, jedinstvena vojska, dakle vojska VRSK, VRS i vojska u Srbiji?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa onda bi se zvala jedinstvena vojska. Postojala je Vojska Republike Srpske, Vojska Republike Srpske Krajine i postojala je Vojska Savezne Republike Jugoslavije. Ovo su ipak pitanja koja je trebalo da uputite ovom gospodinu koga smo sada videli, koga sam ja ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne. Pitam vas, jer ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nisam hteo da stavim primedbu pre nego što svedok odgovori, da se ne bi smatralo da ja svedoku dajem neko uputstvo, pa sam sačekao da svedok odgovori. Mislim da je potpuno neumesno na ovakav način vaditi iz nekog konteksta i pitati svedoka o ovome šta govori general Perišić. General Perišić je ovde bio godinu dana, pa ste ga pustili. Što ga nije doveo ovamo gospodin Najs, ovde da svedoči, da sedne preko puta mene i da kaže ako ima nešto da kaže. Drugo, on ne kaže ovde uopšte da je Vojska Krajine i Republike Srpske i Jugoslavije jedinstvena vojska, već govori, koliko ja vidim, u kontekstu da je to u Republici Srpskoj bila jedinstvena vojska koja je imala veliku tehniku za koje je nekad bilo potrebno da ima resurse sa područja Jugoslavije, ali to se može videti kad se čuje šta on kaže, kad on odgovori na pitanje, kad se vidi o čemu je ... Jer ovo je potpuno jedna nebulozna tvrdnja da je to bila jedinstvena vojska. Pa da je bila jedinstvena vojska, onda bi Perišić komandovao tom vojskom.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li vi dovodite u pitanje prevod ili tumačenje onoga šta je rekao general Perišić? Kako treba da se shvati ono šta je on rekao?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja stavljam primedbu na to da je to tumačenje pogrešno. On nije mogao to reći šta tvrdi gospodin Najs. On zaista nije mogao to reći.

SVEDOK DELIĆ: Gospodine Robinson, ovde se pokaže snimak, a onda mi gospodin Najs kaže ono šta ja nisam video na snimku. Gospodin Perišić je rekao to i to i ja onda slušam dalje šta gospodin Perišić govori. Ako želi nešto da mi se kaže, onda mora da mi se pusti taj snimak, ovaj, da ga ja gledam celog, a uopšte smatram da ta pitanja gospodina Najs su apsolutno irelevantna, jer gospodin Perišić je bio ovde ...

SUDIJA ROBINSON: Pretresno veće će da odluči o relevantnosti pitanja. Možete da nastavite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Deliću, vi ste bili vojnik sa praktičnim iskustvom koji se popeo do veoma visokog ranga i verovatno ste imali pristupa informacijama koje su bile prikladne vašem rangu, a takođe imate i mogućnost da istorijski sagledate šta se desilo. E sad ono šta general Perišić kaže, na osnovu onoga šta smo čuli u prevodu danas, je da se radilo o jedinstvenoj vojsci. Mi imamo jedan drugi transkript u kome to stoji malo drugačije, ali to je ono šta smo danas čuli. Recite nam, na osnovu vašeg iskustva, da li su ove tri vojske delovale kao jedinstvena vojska?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Prvo, general Perišić ne kaže da je to bila jedinstvena vojska. Prvo to ne možete da tvrdite, jer to on nije rekao. Drugo, pitanje koje meni postavljate da li je to bila jedinstvena vojska, ja kažem da to nije bila jedinstvena vojska. Postojala je Vojska Jugoslavije na čijem čelu je bio general Perišić. Postojala je Vojska Republike Srpske na čijem čelu je bio gospodin Mladić, postojala je vojska Republike Srpske Krajine, ne znam ko je bio na njezinom čelu, trenutno.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Deliću, šta vi kažete? Šta je pogrešno prevedeno?

SVEDOK DELIĆ: Ovo nije bila jedinstvena vojska i čak i general Perišić govori ...

SUDIJA BONOMI: Ne, ne. Vi ste rekli: "Nije to Perišić rekao". Šta je, po vama, on tačno rekao, na osnovu onoga šta ste čuli.

SVEDOK DELIĆ: Imam problema sa slušalicama. Suviše buke.

prevodioci: Da li sada čujete?

SVEDOK DELIĆ: Sad je bolje. Ali da li mene sad čuju, ne znam. General Perišić je rekao, znači da su to bile vojske, znači Republike Srpske Krajine, Republike Srpske koje su zbog svoje ... Se oslanjale na starešine koje su sve poticale iz Jugoslovenske narodne armije i da je

tehnika koju je posedovala jedna i druga vojska, u logističkom pogledu zavisila, znači, od Savezne Republike Jugoslavije, a to se odnosi, znači, na delove, na možda neku još logističku podršku, vezano, znači, za borbenu tehniku. Sve starešine koje su bile u te tri vojske su poticali iz jedinstvene vojske, ali iz jedinstvene vojske, Jugoslovenske narodne armije. Kada je Jugoslovenska narodna armija prestala da postoji, onda je to sasvim druga stvar. Jedni su otišli u vojsku Republike Srpske Krajine, drugi u Vojsku Republike Srpske, treći su ostali u Vojsci Jugoslavije.

TUŽILAC NAJS: Pogledajmo sada drugi insert. Opet se radi o generalu Perišiću. Radi se o jednom veoma kratkom insertu. Žao mi je ako je bilo nekih problema, budući da smo transkript dali prevodiocima pre nekoliko dana. S obzirom na jako puno dokumenata, ne bih bio iznenađen ukoliko se nešto i zaturilo, ali dostavili smo.

(Video snimak)

General Perišić: ... znači Republiku Srpsku Krajinu ili Republiku Srpsku ili SRJ, značio je napad na sve tri.

(Kraj video snimka)

SVEDOK DELIĆ: Molim vas, ovo mora da se pojača, jer ovo se vrlo slabo čuje. Da se vrati i da se pojača.

prevodioci: Svedok kaže da ne čuje šta je rečeno na traci. Sa tim se i prevodioci slažu.

SUDIJA ROBINSON: Immo jedan tehnički problem. Pokušaćemo to sada da rešimo.

TUŽILAC NAJS: Dok se rešava ovaj tehnički problem i kako bismo uštedeli na vremenu, ja ću da vam kažem šta piše u engleskom prevodu onoga šta general kaže, pa ćemo onda da poslušamo, da vidimo da li to odgovara. U engleskom prevodu piše sledeće ... Pretpostavljam,

časni Sude, da bi uvek bilo bolje ukoliko bi neko pročitao ovo na BHS-u i ja nemam transkript ovde i ne mogu gospođu Diklić (Diklich) da zamolim, pa ću da pročitam na engleskom: "Napad na bilo koji entitet, znači na Republiku Srpsku Krajinu ili Republiku Srpsku ili SRJ značio je napad na sve tri i u tom smislu vojska je trebala da preduzme određene mere i o tome je bilo puno rasprava, čak je doneto i nekoliko odluka". Sada bismo mogli ponovo da pustimo snimak.

(Video snimak)

General Perišić: ... znači Republiku Srpsku Krajinu ili Republiku Srpsku ili SRJ, značio je napad na sve tri i u tom smislu vojska je trebala da preduzme određene mere i o tome je bilo puno rasprava, čak i nekih odluka.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Prerišić tu kaže da napad na jedan deo znači, u stvari, napad na sva tri. Vi ste bili aktivni oficir. Da li ste vi tako shvatali da će sve tri vojske reagovati, a konkretno vojska Srbije, da će napad na bilo koji deo od ta tri dela da se doživi kao napad na sva tri dela?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa ja sam svakako tada bio vojnik na nižim dužnostima. Desili su se napadi na Republiku Srpsku Krajinu i desili su se napadi na Republiku Srpsku, a Vojska Jugoslavije, znači, nije reagovala nijednom. Koliko ja znam, Savezna Republika Jugoslavija je bila i potpisnik sporazuma kada se radi o Republici Srpskoj Krajini i agresija Hrvatske na Republiku Srpsku Krajinu i na zaštićene zone pod zaštitom Ujedinjenih nacija (United Nations), znači, je bila protivpravni čin i čin protiv odluke Ujedinjenih nacija, a naša zemlja je bila potpisnica tog sporazuma i po mom mišljenju, ona je tada morala da reaguje, a nije reagovala. Prema tome, ovo šta govori general Perišić, to se nikada nije desilo. Možda je on pravio takve planove, ali znači, to se nije desilo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A konkretno kada govorimo o Srebrenici, na osnovu vešeg iskustva i vaših saznanja, da li se tu možda radilo o jednoj jedinstvenoj vojsci, da koristim ovaj termin, barem u engleskom pevodu "jedinstvena vojska" ili se radilo o potrebi da svi, u stvari, reaguju za jednog i jedan za sve?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je, to je samo vaša priča. Ja ne znam ... Vi svakog dana pokušavate da mene dovedete u nekakav kontekst sa Srebrenicom, a već sam vam rekao da nikad nisam bio na toj teritoriji. U to vreme su bili prekinuti svi kontakti, znači, između Vojske Republike Srpske i Vojske Jugoslavije, svaka tehnička pomoć. Mogli su jedino, ali to je bilo, znači, na osnovu lične želje, da neko pređe u Republiku Srpsku Krajinu ... Republiku Srpsku i kao dobrovoljac da bude u jedinicama Vojske Republike Srpske.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I konačno, Bosna i Srebrenica, sećate se da ste nam ranije, kada sam vas pitao o tome, da ste nam rekli da vi mislite da ljudi koji su tamo umrli, da su, u stvari, poginuli u borbi. Da li vi i dalje ostajete pri tom stavu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja i tada sam, znači, rekao da niko nije proverio i pregledao koliko je ljudi od onih koji su tamo poginuli, umrlo u borbi, a koliko van borbe. Jedan veliki broj je sigurno umro u borbi, poginuo u borbi.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A kada ste vi lično prvi put prihvatili da je bilo ko ubijen izvan borbe, odnosno da su Srbi počinili masakr nad Bošnjacima? Kada ste to prihvatili?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, vi već drugi put pokušavate da mi to stavite u usta. Ja očekujem kada ovaj Sud bude završio svoj rad, da će ovaj Sud dati pravu istinu o Srebrenici. Prema tome, ja o tome nemam saznanja i nisam prihvatio da je tamo počinjen masakr na način kako vi to ovde prezentirate. Na toj teritoriji su stradala obadva naroda i Srbi i Muslimani, ali se ističu ovde, posebno u poslednje vreme, samo žrtve jednoga naroda, kao da onaj drugi narod apsolutno nije vredan i kao da ga ne treba ni spominjati, a isto se radi o nekoliko hiljada ljudi.

TUŽILAC NAJS: Gospodine Deliću, kao što se sećate, mi se bavimo vašim kredibilitetom, a vezano za vaš pristup ovim problemima. Vi ste videli ovaj televizijski program, to ste nam rekli. Hteo bih da pogledate samo ovaj poslednji insert i da nam objasnite nešto. Ovde imamo prvo komentar, a onda ćemo da čujemo doktora Zorana Stankovića. On je patolog i on je na spisku svedoka Odbrane. Da čujemo šta je on rekao.

(Video snimak)

Novinar: Pokrenuli su ofanzivu u istočnoj Bosni. 26. juna 1995. godine zauzima Srebrenicu. Haški tribunal će zbog masakra više od 7.000 civila i ratnih zarobljenika podići optužnicu za genocid i zločin protiv čovečnosti protiv Ratka Mladića, predsednika Republike Srpske Radovana Karadžića i drugih.

Zoran Stanković: I ono što je izuzetno optužujuće i zbog čega ljudi koji su optuženi treba da odgovaraju, to je da je kod nekih 300 i nešto tela registrovani su povezi na rukama, oko očiju, znači i registrovane su im strelne povrede na telima. Znači to je evidentno da su ti ljudi i taj broj ljudi da je sigurno stradao kao posledica egzekucije.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidite, doktor Stanković, patolog, Srbin i čak je nedavno u ovom programu koji ste vi videli rekao da je nekih 300 ljudi pogubljeno. Zar to uopšte nije uticalo na vaš način razmišljanja u vezi sa Srebrenicom ili ste jednostavno blokirali sve informacije u vezi sa tim?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, to šta vi pokušavate vezano za moj kredibilitet apsolutno je, mislim, neprimereno, jer govorite samo o Srebrenici. Ovo šta kaže gospodin Stanković, ja ovo prvi put čujem. Ja jesam za to da svi zločinci odgovaraju iz bilo kog naroda i prošli put sam rekao prvo sam za to da odgovaraju zločinci koji su u mom narodu i zato se prvenstveno zalažem. Gospodin

Stanković kaže da je kod 300 osoba utvrđeno da su bili vezani i da je izvršena njihova egzekucija. Ti ljudi svakako moraju, znači, doći na sud i moraju odgovarati. Ali se mora znači utvrditi prava istina i sve krivce treba izvesti pred sud. Ja govorim, znači, o krivcima iz mog naroda, a drugi narodi neka se pobrinu o tome, znači, da krivci iz njihovih redova takođe dođu pred sud. I ja potpuno podržavam ovo šta kaže general Stanković, mada prvi put čujem ovaj insert i prvi put vidim ovu sliku.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Taj deo niste videli na televiziji kada ste gledali ovaj isti televizijski program?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa, vidite, ja imam dosta obaveza i ja ne sedim ceo dan pored televizije. Ja lično poznajem gospodina Stankovića. Više puta sam razgovarao sa njim. Znam da je sigurno jedan vrlo, znači, stručan čovek, dobar patolog i uopšte ne sumnjam u to šta je on rekao i potpuno se slažem sa njim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Govorili ste o potrebi da se istraže ljudi u vašem narodu. Mladić je identifikovan kao osoba odgovorna za Srebrenicu još od 1995. godine. Vi ste bili u vojsci. Da li vam je poznato da je vojska ikada istražila taj navod o njemu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodin Mladić je bio u Vojsci Republike Srpske. Ja sam njega u životu sreo samo dva puta, a to je bilo, znači, pre toga vremena. Inače on je ... Ja sam u to vreme bio potpukovnik, on je bio general i nije ... Sreli smo se u prolazu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavimo se ovde na trenutak. Vama je poznato da postoje veze između Mladića i srpske vojske. Te su veze i u javnosti potvrđene. O njegovom personalnom dosijeu razgovarano je u javnosti. Da li je prema vašim saznanjima vaša vojska sprovela bilo kakvu istragu o bilo kojoj od osoba koje su ovde optužene i pritvorene, za koje se tvrdi da su bile uključene u Srebrenicu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Kako ne. Znam da je u vreme dok sam ja bio aktivan, znači poduzeto više akcija, znači u određenim vojnim objektima po nekim prijavama da se tamo možda nalazi general

Mladić, iznenadni, znači blokiranje objekata, upad u objekte, provera objekata i tako dalje. Ali to je sve besmisleno, jer Vojska Jugoslavije nije nikada skrivala Mladića. I danas se možda kaže da je on u Srbiji, ali ja smatram da je to jedna besmislica koja služi, znači, da bi se zbog nekih drugih pitanja vršio pritisak na moju zemlju.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi sada odgovarate na jedno drugo pitanje, pitanje koje vam nisam postavio i koje me ovde ne zanima, gde se on možda nalazi, a možda ne nalazi. Mene zanima sledeće: da li je vama, kao višem oficiru vojske, poznato da je sprovedena bilo kakva istraga protiv Mladića ili kog drugog, Gvera, Pandurevića ili drugih? Da li je vaša vojska od 1995. godine sprovela bilo kakvu istragu u vezi sa ljudima za koje su izneti navodi o Srebrenici, a koji su članovi vaše vojske ili povezani sa vašom vojskom?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ovo je potpuno neumesno. Sva imena koja je pomenuo gospodin Najs su pripadnici Vojske Republike Srpske, a ne Vojske Jugoslavije, sem ukoliko ih ne smatra pripadnicima zato što primaju socijalnu pomoć i drugu od Vojske Jugoslavije, a primaju je do 2000. i ne znam koje godine, duže posle rata nego u toku rata. Dakle sva imena su pripadnici druge vojske, a ne Vojske Jugoslavije.

TUŽILAC NAJS: Optuženi ovde pokušava da svedoči.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ne vidim ništa neumesno u ovom pitanju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, zašto ne biste postavili pitanje da li je, da li je, ne znam, jedna druga vojska sprovela istragu o nekoj trećoj vojsci? Kakav je posao Vojske Jugoslavije da

sprovodi istragu o pripadnicima druge vojske, Vojske Republike Srpske? 1995. godine je potpisan Dejtonski sporazum (Dayton Accord), tamo su vam strane snage, tamo je visoki predstavnik, tamo su svi organi, tamo su te vojske, a valjda je njihovo da sprovede istragu.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, to su stvari koje vi možete da spomenete u dodatnom ispitivanju. To ne čini ovo ispitivanje neumesnim.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Deliću, mogu li da dobijem odgovor na moje pitanje? Da li je sprovedena bilo kakva istraga u vašoj vojsci?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: O tome stvarno nemam ništa drugo da kažem. Evo, sada je to rekao i gospodin Milošević. Ono šta je sprovedeno u našoj vojsci i u našoj policiji, to je potraga za tim licima. A da bi se sprovodila nekakva istraga, trebali su, znači ... Trebala je i relevantna dokumentacija i sve ostalo. Znači, oni su bili pripadnici druge vojske. U našoj zemlji sprovodili smo jedino da vidimo da li se oni kriju na našoj teritoriji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vratimo se onda na Kosovo. Molim fasciklu 5 ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li je i danas vaš program da po sat i po traje sednica ili ima nekih promena u pogledu ...

SUDIJA ROBINSON: Da, počeli smo u 8.30. Znači da ćemo da napravimo pauzu u 10.00, pauzu od 20 minuta i nakon toga još sat i po, a završavamo u 13.15.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vratimo se, dakle, na fasciklu 5, tabulator 356. molim privatnu sednicu samo na jedan minut. Časni sude, molim da pređemo na privatnu sednicu?

SUDIJA ROBINSON: Da, da. Privatnu sednicu, molim.

(privatna sednica)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Deliću, mi smo se time bavili i sada ćemo da se bavimo dokumentom 356 i povezanim dokumentima. Dakle 356 je datiran na 23. mart, dakle to je jedan dan pre ...

SUDIJA ROBINSON: Izvinjavam se, gospodine Najs. Samo da objasnim jednu stvar gospodinu Miloševiću. Gospodine Miloševiću, to ne znači da neće da bude prilike da se govori o tim stvarima. Nakon što Žalbeno veće donese svoju odluku, znaćemo kako možemo da nastavimo sa radom. Tada će možda general da bude ponovo pozvan na ispitivanje. Prema tome, to ne znači da ste vi izgubili priliku da govorite o tim stvarima. Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Deliću, ovaj dokument datiran je na 23. mart, to je jedan dan pre otvaranja ratnog dnevnika i jedan dan pre objave rata. Da li prihvatate to?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je jedan dan pre, znači ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ovaj dokument dolazi od "zajedničke komande" ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Samo rekli ste, gospodine Najs, "od objave rata". Ja, koliko znam, rat nije objavljen. To je bio nelegalni rat koji nije odobrila ... To je bila agresija. Znači jedan dan pre agresije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Zovite to kako hoćete. Samo jedna sitnica koje se još nismi dotakli. Kad ste vi želeli da komunicirate sa zajedničkom komandom, kako biste to uradili? Koga biste nazvali? Kome biste poslali pisanu poruku? Kome bi bila adresirana?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja nikad nisam kontaktirao sa zajedničkom komandom, jer zajednička komanda funkcionira samo kao ovaj pojam koji vidite na papiru, a to, ta grupa ljudi, znači koju vi pokušavate da ubacite u zajedničku komandu, to je bilo koordinaciono telo. Niko nije mogao da pozove zajedničku komandu. Ona nije imala adresu ni telefon.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavimo se ovde na trenutak. Oni nisu imali adrese ni telefona, ali kad bi dokumenti, poput ovoga, došli, evo koliko tu ima stranica, odakle su ti dokumenti dolazili? Oni su morali fizički da dođu sa nekog mesta.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Oni su došli, znači, iz komande Prištinskog korpusa, u pošti koju sam dobijao iz Prištinskog korpusa, a ovo već govorim peti put.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A ono šta me sada zanima je sledeće: ova zapovest koja dolazi pre agresije, daje uputstvo da se napadne, ako pogledate, na primer, paragraf 5, dakle da se napadne, da se nastavi sa napadom, da se nastavi sa uništenjem šiptarskih terorističkih snaga i tako dalje. Recite nam odakle ovom naređenju autoritet? Odakle zajedničkoj komandi ovlašćenje da vama može da naredi da krenete u napad?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Prvo, upotrebljavate neke izraze koji su neadekvatni. Ovde nigde ne kaže da se nastavi sa napadom, već konkretno kaže, znači, da se dana toga i toga otpočne, znači, sa napadom. Ja sam to već ovde objasnio. Pre ovoga naređenja dobio sam pripremno naređenje od komandanta Prištinskog korpusa za pripremu jedinica, a posle toga dobio sam ovo naređenje koje za mene apsolutno nije sporno. Ono je zavedeno u komandi Prištinskog korpusa i u kancelariji Prištinskog korpusa, jer ovde, u ovome delu gde piše, znači, "strogo poverljivo", broj je iz komande Prištinskog korpusa. Već sam i objasnio zbog čega je to pisalo u

zaglavlju.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Deliću, meni ovde nešto nije jasno. Zašto se vi protivite tome da tužilac koristi izraz zajednička komanda? Mi smo to čuli već nekoliko puta u vašem iskazu, a te se reči nalaze u samom tekstu.

SVEDOK DELIĆ: Gospodine Robinson, ja se ne protivim, znači, jer tu u tekstu stvarno piše da je to zajednička komanda, ali gospodin Najs pokušava meni da kaže da je meni komandovala nekakva zajednička komanda. To apsolutno ne stoji. Ja sam naređenja dobijao samo iz svoje komande. To je komanda Prištinskog korpusa. I ovaj papir i ovo naređenje dobio sam takođe preko kurira koji mi je to naređenje doneo iz Prištinskog korpusa. Ako se sećate, gospodine Robinson, ja sam sa svoje tačke, kao komandant brigade, jer ja nisam bio tada u Prištini (Prishtine), pokušao da objasnim zbog čega tu piše zajednička komanda. I meni ovaj naziv ne odgovora, mislim da nije dobar.

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak. Ovo šta piše u paragrafu 5, pa zar to nije naređenje upućeno vama. Pogledajte 5.1. Tu se govori o 549. motorizovanoj brigadi.

SVEDOK DELIĆ: Potpuno se slažem. To je naređanje za moju brigadu. Znači tu nema ništa sporno, da ja ovo naređenje, znači, da sam ja ovo naređenje izvršio, ali, gospodine Robinson, molim vas pogledajte tabulator 359?

SUDIJA ROBINSON: Da, vidim, imam tabulator 359.

SVEDOK DELIĆ: Ja sam, znači, izvršio ovo naređenje iz tabulatora 356 i posle, pošto sam izvršio to naređenje, ja izveštavam, znači, da sam izvršio naređenje, kao što vidite, komandu Prištinskog korpusa, a ne izveštavam nikakvu zajedničku komandu i vi nećete nikada ...

SUDIJA ROBINSON: Da, to je jasno, ali to samo po sebi ne znači da vi niste dobili naređenje od zajedničke komande. Vi ste ovde u ovom

dokumentu dobili naređenje od tela koje se zove zajednička "komanda". Vi jeste analizu nazad poslali Prištinskom korpusu. Da li se slažete s tim?

SVEDOK DELIĆ: Potpuno se slažem, ali "zajednička komanda" znači kao komanda nije postojala. Ja pokušavam da vam kažem da jedna grupa ljudi, nekad su tu bili i neki političari, znači koji su poslani iz Beograda da budu na terenu, predstavnici MUP-a i predstavnici vojske, ali oni nisu ... Da bi neko telo bilo komanda, ono mora da ima niz elementa. Prvo mora imati komandanta. Znači ne postoji komanda koja nema komandanta, a onda bi se taj komandant potpisao na taj dokument.

SUDIJA ROBINSON: Shvatam, shvatam. Ono što vi kažete jeste da je izrz "zajednička komanda" pogrešan izraz. Ta je sama komanda sebe pogrešno opisala.

SVEDOK DELIĆ: Ma nije to bila komanda. To je bilo jedno koordinaciono telo. Ovo je nesretno, znači, izabran izraz za jedno koordinaciono telo. A zbog čega ... Da li mogu da uzmem samo jedan minut da to ponovo objasnim.

SUDIJA ROBINSON: Da, izvolite, ali vrlo kratko.

SVEDOK DELIĆ: Najkraće što mogu. Znači, da je ovde u ovom zaglavlju pisala "Komanda Prištinskog korpusa", za mene apsolutno nije sporno da izvršim to naređenje, ali postaje sporno za jedinice MUP-a, jer one ne žele i one neće da izvrše neko naređenje koje je potpisao Prištinski korpus, jer one nemaju nikakve veze sa Prištinskim korpusom i zbog toga je onda u ovom naslovu stavljeno "zajednička komanda", jer to odgovara i jedinicama MUP-a. Onda im ne komanduje, znači, vojska, ne komanduje im Prištinski korpus, nego neka zajednička komanda, fiktivna. A meni odgovara, takođe. Ja to prihvatam zbog toga što znam da je ovo sve, na kraju krajeva, iz moga korpusa, iz Prištinskog korpusa. Tako je izvršena koordinacija između MUP-a i između vojske, na nivou korpusa.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Samo još jednu stvar. Mislim da je to pitanje na koje se može odgovoriti sa da ili ne. Mi ovde nemamo nijedno naređenje Prištinskog korpusa sa istim datumom u kome se kaže da uradite iste stvari, da ili ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: E sad kad je to u pitanju, ovde nemamo, ali, znači, da ne bude sad, znači, jer sam možda prevideo, ovde ima nekoliko naređenja zajedničke komande. Siguran sam da u Beogradu, čak i u dokumentima koje ja imam, postoji naređenje za upotrebu artiljerije i naređenje za inženjeriju koje je pod istim brojem, a ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Deliću, vi ste u prvom delu vašeg svedočenja rekli razne stvari o tome da su naređenja dolazila od Prištinskog korpusa. Međutim zar nije stvarnost ovo: ne postoji nijedno naređenje od 23. marta Prištinskog korpusa u kome se govori o istim stvarima kao i u ovom dokumentu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači potpuno isto naređenje ili potpuno ista zapovest ne postoji, jer za to nije bilo potrebe. Ali verujem da postoji za preciziranje nekih stvari, kao što je artiljerija i inženjerija i da je zavedeno možda pod istim ovim brojem, samo sa dodatkom "kroz jedan" ili "kroz dva".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To nismo videli. Mi smo tražili da dobijemo sve te dokumente tokom više godina. Pomozite nam, molim vas i recite nam ko je davao uputstva tom koordinacionom telu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Vidite, ja nikad nisam prisustvovao tim sastancima koordinacionog tela, kad se radi o 1998. godini, o 1998. godini kad je koordinaciono telo to formirano, znači dolaskom jedne grupe političara iz Beograda, postojao je Štab MUP-a za suzbijanje terorizma, postojao je Prištinski korpus. Ovi koji su došli iz Beograda, prvenstveno su došli zbog raznih diplomatskih misija koje su u to vreme bile na Kosovu, zbog razgovora sa Albancima ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Oprostite što vas prekidam. Želeo bih da odgovori budu jednostavni. Vi, dakle, ne znate ko je davao uputstva tom koordinacionom telu. Dobro. Da li znate kome je odgovaralo to koordinaciono telo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Koordinaciono telo? Prošli put sam to objasnio. Znači, kad je u pitanju vojska, komandant Prištinskog korpusa pre nego što bi otišao na sastanak tog koordinacionog tela, morao je da ode kod generala Simića čije je isto istureno komandno mesto bilo u Prištini, da mu referiše, znači da ide na sastanak i morao je posle sastanka takođe da ide kod generala Simića, da bi mu on, da mu saopšti da li je bilo kakvih zahteva prema vojsci i da mu on odobri upotrebu vojske. Što se tiče MUP-a, pa MUP je verovatno morao da kontaktira sa svojim ministrom, a što se tiče tih civila, oni su morali, pošto su predstavljali Vladu, da izveste nekoga u Vladi. A što se tiče 1998. godine, gospodine Najs, da tu budemo jasni. Na nivou Beograda, znači, napravljen je plan za suzbijanje terorizma u pet faza i ja mislim da je to razmatrano na najvišem nivou.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vaš je odgovor veoma dugačak, a vi ne odgovarate na moje pitanje.

SUDIJA BONOMI: Mogu li ja da razjasnim jednu stvar, gospodine Najs. Da li je komandant Prištinskog korpusa bio član tog koordinacionog tela?

SVEDOK DELIĆ: Da, da. Komandant Prištinskog korpusa je bio.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Spomenuli ste moja ranija pitanja o ovoj istoj temi. Ja ću sada na njih da se vratim, jer stvarnost je sledeća. Vi ste u svojim rukama imali dokument kojim dobijate ovlašćenje da sprovedete napad. Vi ste taj dokument dobili jedan dan pre nego što je proglašeno vanredno stanje, ratno stanje, što god da je bilo, koje je bilo potrebno da MUP i vojska mogu koordinirano da rade. Da li je to tačno?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vi ste na taj dokument odgovorili kao da se radi o propisnom naređenju?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Ono je potpuno propisno. Sadrži sve elemente koje treba da sadrži naređenje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I ako pročitamo samo poslednji red u tom naređenju, videćemo šta ovde piše. Paragraf 13. Pogledajte to zajedno sa mnom. Pročitaćemo to zajedno: "Sadejstvo sa snagama MUP-a po pitanju pripreme izvođenja borbenih dejstava organizovati pre početka i u toku izvođenja borbenih dejstava. Sa svim snagama u toku dejstava komanduje i rukovodi 'zajednička komanda' za Kosovo i Metohiju iz Prištine". Znači, vi ste imali propisno naređenje i u tom naređenju stoji da je telo koje je izdalo ovaj dokument, da to telo rukovodi vama i vašim akcijama. Da li je to tačno?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja apsolutno ne sporim da ovo šta piše, da je to šta ste vi pročitali, da tačno to tako piše u naređenju. U toku izvođenja borbenih dejstava, znači, sa mnom je kontaktirao i sa mnom je komandovao samo moj komandant korpusa i samo sam njega izveštavao.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Deliću, ja znam da vi ne želite da se koristite ovim podsetnikom, ali oni koji u sudnici imaju podsetnik, vrlo lako će da vide o čemu se radi. Nakon tog dana, nakon 23. marta, tokom sledećih par dana dogodilo se više incidenata u kojima je učestvovala vojska: u Đakovici (Gjakove), u Orahovcu (Rahovec), u Suvoj Reci (Suhareke), u Beloj Crkvi (Bellacerke), u Celini (Celine), u Velikoj Kruši (Krushe e Madhe), u Landovici (Landovice) i na drugim mestima i tokom izvođenja tih operacija ubijen je veliki broj ljudi za koje se tvrdilo da su pripadnici OVK (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves). Poginuo je jedan manji broj vojnika. Pogledaćemo i te brojke, ako je to potrebno i mislim da nisu zarobljeni nikakvi zarobljenici ili gotovo nijedan zarobljenik i to što se dogodilo, to je u skladu sa ovim naređenjem. Da li je ovaj moj rezime tačan?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači vi sada pokušavate iz jedne

jedinstvene operacije, pa izdvajate, znači, neka mesta. Ovo naređenje se odnosi, znači, na jednu širu protivterorističku operaciju koja je, znači ... Koja bi mogla da se sagleda ovde i na ovim kartama, a čiji je cilj bio da se razbiju grupisane terorističke snage koje su se nalazile u neposrednoj blizini granice, a to zbog toga što se očekivala kopnena intervencija sa pravca Albanije (Albania) i sa pravca Makedonije. I te operacije su bile, znači, prvo u ovom rejonu, zatim u rejonu Drenice (Drenice), pa u rejonu, znači, Crmljana (Cermjan), zatim u rejonu, znači, Budakova (Budakove) i tako dalje. Da li vi, gospodine Najš, ovaj, verujete nečemu šta je napisao, znači, moj ratni neprijatelj, komandant Klark koji direktno govori o ovim našim operacijama? Ja bih voleo da se to pročita, jer ja se slažem s tim šta je gospodin Klark napisao i ja mislim da bi bilo dobro da se to čuje, a samo je nekoliko rečenica.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: To je možda stvar za dodatno ispitivanje, a ja sada insistiram na onome šta vam ja kažem.

SUDIJA ROBINSON: Pretresno veće bi to želelo da čuje. Recite nam tačno iz čega čitate.

SVEDOK DELIĆ: To je knjiga "Moderno ratovanje" (Modern Warfare) gospodina Veslija Klarka, koju je napisao, znači, posle rata, a odnosi se, znači, na rat na Kosovu.

prevodioci: Prevodioci nemaju original.

SUDIJA ROBINSON: Molim vas da čitate polako.

SVEDOK DELIĆ: Čitaću, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Koliko je dugačak taj pasus koji ćete da pročitate?

SVEDOK DELIĆ: Otprilike tri do četiri rečenice.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Pročitajte to.

SVEDOK DELIĆ: Odnosi se na ovu operaciju i na operacije koje su posle toga. To je stranica 285: "Ali mi smo vodili borbu protiv sposobnog protivnika. Na vojnom planu, na Kosovu, srpske vojne i policijske snage su malo po malo napadale rejone velikih baza koje je OVK osnovala u šumovitim planinama. Svakim danom organizovani otpor OVK bio je sve slabiji ...

prevodioci: Molimo da čitate sporije

SVEDOK DELIĆ: ... a to je značilo da su srpske snage u stanju da menjaju položaj, rasturaju se i kriju od naših aviona. Posle dve nedelje većina njihovih operacija velikih razmera bila je završena", a gospodina Klarka su izvestili njegove starešine: "Gospodine, one velike baze koje smo gađali jednostavno više nisu tamo". Iz ovoga šta sam pročitao, gospodin Klark kaže da smo mi za dve nedelje, znači našim napadima koji su bili usmereni na velike baze OVK, uspeli da te baze, znači, da neutrališemo.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Gospodine Najs, imate li pitanja u vezi s ovim.

TUŽILAC NAJS: Ne, nemam u vezi s ovim.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Vreme je za pauzu. Idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Najs.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Deliću, u vezi sa poslednjom temom o kojoj smo govorili postaviću vam jedno uopštenije pitanje i objasniću vam stav Tužilaštva o zajedničkoj komandi. Istina je sledeća: vojska i policija su učestvovala u kriminalnim aktivnostima i

to 1998. i 1999. godine i Račak (Recak) je je jedan od tih primera. Račak je bio izvan vaše zone odgovornosti u jednom stepenu, ali zar nije tačno da ste vi znali da su vojska i policija bili uključeni u jednu operaciju kako bi jednostavno otišli i ubili ljude, a ne kako bi pronašli pripadnike OVK i kako bi zaštitili seljane?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To šta vi govorite, gospodine Najš, to je vrlo uvredljivo i za moju vojsku i za moju policiju, ali pošto je vama dozvoljeno da tako govorite, ja mogu samo da kažem da je to sve potpuno netačno. Vojska i policija su državni organi ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Deliću, ja sam imao nameru da intervenišem pre vašeg odgovora kako bih vam rekao da način na koji gospodin Najš postavlja pitanje je sasvim prikladan način, budući da je to način ispitivanja u kontradiktornom sistemu. Radi se o jednom oštrom unakrsnom ispitivanju i tu nema ničeg lošeg. Nemojte da se osećate lično uvređenim. Vi, naravno, odgovorite kako želite, ali nema ničeg neprikladnog u načinu na koji se pitanja postavljaju. Da ima, mi bismo ga zaustavili. Ja sam video daleko oštrij unakrsna ispitivanje. Sada možete da nastavite sa odgovorom.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Apsolutno sve šta je izgovorio gospodin Najš ne odgovara, znači, istini i ne odgovara stvarnosti. Vojska Jugoslavije i jedinice MUP-a na Kosovu i 1998. i 1999. godine borile su se protiv terorizma, a od marta 1999. protiv agresije NATO snaga. Što se tiče Račka, Račak je jedna namontirana, znači, situacija koja je iskorišćena za pritiske na našu zemlju, a kasnije za bombardovanje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Saznanje da ste učestvovali u protivzakonitim delima, to se odražava u tome, a vi ste bili deo svega toga, kada se tvrdi da nije postojala "zajednička komanda" od 1998. godine, kada smo mi, u stvari, videli određene dokumente gde se vidi da je ona postojala sve do 1999. godine. Dakle, kako bi sve bilo jasno, vi morate da negirate postojanje zajedničke komande, budući da ste vi svi znali da je zajednička komanda civilini organ koji je jednostavno vama upravljao, odnosno davao određene instrukcije, kako biste počinili kriminalna dela.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je vaše mišljenje, gospodine Najs. Znači, zajednička komanda, takvu kakvu je vi posmatrate, ona vama svakako odgovara za vašu optužnicu, ali vaša optužnica je na, po mom mišljenju, po pitanju zajedničke komande, na staklenim nogama, kao i po svim drugim pitanjima. Ja sam bio komandant brigade i ja govorim, znači, za sebe. Meni je komandovao samo moj komandant i njegov načelnik štaba, a ja sam komandovao samo svojim jedinicama i niko drugi sa strane nikada nije mogao da izda nijedno naređenje, niti bih ga ja izvršio, a pogotovo znamo kako naš zakon, kako pravila službe se odnose prema izvršenju zločina.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I ukratko, ono šta je usledilo nakon naređenja zajedničke komande jeste kampanja da se napadnu kosovski Albanci i da se isteraju iz njihove zemlje i vi ste svi znali da delujete protivzakonito i znali ste da jednostavno želite da iskoristite očekivanu NATO intervenciju kako biste sproveli u plan naređenje koje je zapravo bilo izdato jedan dan pre nego što je intervencija i počela.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je samo vaše mišljenje, gospodine Najs. Vi niste vojnik i apsolutno se ne razumete, znači, ni u taktiku ni u strategiju, a naša dejstva, a videli ste da o tome goovri i gospodin Klark i on nigde ne pominje da su bila usmerena protiv civilnog stanovništva. Naša dejstva su bila usmerena protiv terorističkih grupacija koje su se nalazile, znači, u planinama i na teritoriji između Kosova i Metohija i koje su trebale, znači, da po izvršenoj agresiji, preko državne granice napadnu naše snage u leđa. Mi nismo imali snaga da se jednovremeno borimo, znači, sa dva protivnika. Jedanog protivnika smo morali da porazimo odmah i neutrališemo. To je bila OVK i mi smo to uradili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I poslednje uopšteno pitanje pre nego što pređem na konkretne teme, je sledeće: vi ste verovali da velika većina kosovskih Albanaca podržava OVK, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Broj Albanaca koji podržava OVK povećavao se, znači, od 1998. godine pa nadalje, upravo zbog toga što je OVK prema Albancima primenjivala brutalnu silu i ubistva uko-

liko se ne bi slagali sa njihovom politikom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koji god da su razlozi, ja to niti prihvatam, niti komentarišem. Znači bez obzira na razloge, vi ste 1999. godine verovali da većina stanovništva kosovskih Albanaca podržava OVK? Da li sam u pravu kada to kažem?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Niste u pravu kada to kažete, jer u mom gradu, u Prizrenu, verovatno da je postojao jedan, možda, manji deo koji je podržavao OVK, a drugi, znači, stanovnici su bili potpuno lojalni, radili svoj posao. Broj onih koji su podržavali je bio veći u selima nego u gradovima ...

SUDIJA ROBINSON: Generale, pitanje je bilo da li ste vi verovali da velika većina kosovskih Albanaca podržava OVK?

SVEDOK DELIĆ: Nisam verovao da velika većina, ali, znači, znatan procenat, ali ne i velika većina. Velika većina su bili ljudi, sasvim ispravni koji nisu imali ništa posebno ili protiv, znači, državne zajednice i zajedničkog života sa Srbima. Neki su ... Bilo ih je mnogo više koji su želeli da Kosovo ima drugačiji status u okviru Srbije, da bude, recimo, republika u okviru Srbije. Neki su, ovaj, želeli nezavisnost, ali broj onih koji su želeli rat je bio daleko, daleko manji.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Želim da se pozabavite sledećom tezom. Da li je tačno da su vojska i MUP sebe smatrali da su okupaciona sila u suštini na jednoj teritoriji koja više nije njihova i da su se zbog toga ponašali u toj meri kriminalno, kao što su se ponašali? Molim vas da na to odgovorite.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Odgovoriću vam vrlo rado na to pitanje, ali vi treba da znate da ovo sluša, znači, ceo svet. Vojska i policija ne mogu biti okupaciona sila na svojoj teritoriji. Kosovo i Metohija su i danas deo Republike Srbije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja vas ne kritikujem zbog toga. Vi se niste osvrnuli na moje pažljivo formulisano pitanje. Ja sam rekao da su se oni osećali kao da su, dakle ne bavimo se sad tu pravnim statusom ... Ako ne želite da odgovorite na pitanje, preći ćemo na neko drugo ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, vi ste rekli da ćete da završite unakrsno ispitivanje u onoj meri u kojoj budete mogli do prve pauze. Recite koja je vaša najnovija procena.

TUŽILAC NAJS: Pa do kraja druge pauze. Izvinjavam se. Ima još toliko stvari koje treba da pokrijem. Da li mogu da nastavim?

SUDIJA ROBINSON: Da, izvolite.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Mogu da vam odgovorim na to pitanje koje ste postavili. Ja sam rođen na Kosovu i Metohiji među Albancima, Turcima i svim ostalim sam imao dosta prijatelja. Prema tome, ni ja, a nijedan drugi vojnik se nismo osećali da smo na tuđoj zemlji, već na svojoj zemlji i zbog toga smo je vrlo uporno branili od svih onih koji su je napadali, bez obzira jesu li to bili teroristi ili NATO pakt.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hteo bih da sada pogledate niz video inserata. Možda ćemo uspeti da vidimo sve, ali neke ćemo sigurno da pogledamo i videćemo kako su kosovski Albanci odlazili sa Kosova.

(Video snimak)

novinar: Pod simbolima svog nacionalizma, srpske vlasti isteruju kosovske Albance sa Kosova u izbeglištvo. Dosada su izbeglice morale da odbace sve svoje dokumente kako bi se izbrisalo ko su. Samo je njihov očaj ostao kao odrednica zajedničkog identiteta. Ovo nije organizovan promet ljudi. Postoji vrlo ozbiljna logika šta se ovde događa. Kada proverite odakle ove izbeglice dolaze, možete da vidite da je Kosovo očišćeno, etnički očišćeno, selo po selo, iz sata u sat.

novinar: Dostignuta je tačka kada brojke postaju neverovatne. Dovoljno je da se kaže da jednom kada se otvori kapija sa druge

strane, čekate na "rupu" u tom konvoju ... Oni koji sada prelaze granicu su se kretali danima po unutrašnjosti Kosova. Očajni su i to se jasno vidi. Kapacitet Albanije da prihvati sve te ljude je prešao sve granice.

Pripadnik humanitarne organizacije: Logistika je takva da mi ne možemo da pomerimo ljude iz ove oblasti dovoljno brzo. Nemamo mogućnosti da ih zadržimo, ali nemamo ni mogućnosti da ih odvedemo negde drugo. Borimo se.

novinar: Ovo je humanitarna kriza koja je prouzrokovana političkim nasiljem i okrutnom militarizacijom. Činjenice su jasne i vidljive. Ono šta smo videli sa ove strane granice je dovoljno ozbiljno. Zamislite tek šta bi moglo sada da se događa na Kosovu. Ništa manje, kako izgleda, nego planirano, sistematsko uništavanje ljudi. Sve porodice koje se ovde nalaze imaju da ispiču svoju priču i da dele užase.

Izbeglica: Da, videli smo, videli smo. Morao sam da zatvorim oči mojoj deci da ne bi bili svedoci egzekucije.

Novinar: Da li su srpske paramilitarne jedinice ili srpska vojska napadali civile? Da li ste to videli?

Izbeglica: Koriste sve šta imaju da bi očistile ceo prostor.

Novinar: Sa mesta na kome se sada nalazimo vidimo srpske vojnike kako prate još Albanaca preko granice. I sutra će da bude izbeglica. Džordž Alagiah (George Alagiah), 'Bi-Bi-Si njuz' (BBC News)

TUŽILAC NAJS: Ovo je u Makedoniji

novinar: Danas je izbio haos na makedonskoj granici kada je 2.000 izbeglica sa Kosova tražilo način da pređe graničnu liniju. Oni su došli u prepunom vozu, "ohrabreni" aktivnošću srpske policije koja želi da vidi kako oni napuštaju zemlju. Priče koje treba da kažu sadrže teror. Neki od njih su videli kako im ubijaju prijatelje i članove porodice. Neki su izgubili muževe ili žene.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja nisam čuo nijednu reč prevoda. Mislim da svedok ništa nije razumeo od ovoga šta je ovde dato, pa se pitam je li on dobio transkript možda na srpskom jeziku ili šta?

SVEDOK DELIĆ: Ja ništa nisam dobio, nisam razumeo nijednu reč od svega ovoga i ne znam šta gospodin Najs namerava da me pita.

SUDIJA ROBINSON: Ja sam mislio da se prevodi.

TUŽILAC NAJS: I ja sam mislio.

prevodioci: prevodioci napominju da nemaju transkript.

(Video snimak)

novinar: Glavni grad Priština se prazni od ljudi i njihovog identiteta.

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ne znamo koji je tehnički problem. Žao mi je što niste, ali ono šta smo videli su neki dokazi o tome kako kosovski Albanci napuštaju Kosovo prema Albaniji i prema Makedoniji. Poslednji deo koji smo videli je železnička stanica u Prištini. U poslednjem insertu se spominju vojnici Vojske Jugoslavije kako ih prate pri izlasku sa Kosova. Pomozite nam i recite da li je sprovedena bilo kakva istraga u Vojsci Jugoslavije o bilo kom vojniku ili o bilo kom komandantu koji je počinio krivično delo time što je ohrabrivao ili terao ljude da napuste Kosovo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovo šta ste vi prikazali to su, znači ... To je nesporno da su Albanci, znači, odlazili sa Kosova, ali je samo pitanje motiva. U svojoj jedinici, ja sam ovde već istakao, da sam

imao desetinu slučajeva vojnika koji su, koji nisu postupali na zakonit način, znači, prema izbeglim licima i ovde sam naveo kroz tabulatore, ako treba sad da ih ponovo pronađem, znači, ili u onome dokumentu kada su pozvani ... Kada su poslani na Ratni sud. Verovatno da ih ima i više od 10, možda čak i 15, 20 i svi su oni, znači, poslani na sud i odgovarali ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Zaustavite se na trenutak, molim vas. Osim tih 10, 15, mi lično nismo bili u prilici da to dodatno još istražimo, ali pored njih, ja sam vam postavio konkretno pitanje. Da li je bilo ko optužen, vezano za krivično delo proterivanja na silu ljudi sa Kosova?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ni jedna moja jedinica nikad nije došla takav zadatak. Prema tome, znači nije mogla ni da izvrši takav zadatak. A ono vi prikazujete, znači, kako vojska prati civile ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li vam je poznato da li je ikada sprovedena istraga o tome da su neki vojnici bilo optuženi za prisilno isterivanje kosovskih Albanaca sa Kosova ili zbog toga što su uništavali njihova lična dokumenta i skidali tablice sa automobila na graničnom prelazu? Da li je ikada sprovedena istraga u vezi sa tim?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Vojnici to nikada nisu radili, nikada oni nisu imali niti su imali potrebe da imaju pristup dokumentima kosovskih Albanaca. Vojnici su prvenstveno odgovarali za neko nedolično ponašanje i za oduzimanje, bilo vozila, bilo, znači, novca od kosovskih Albanaca. U mojoj jedinici bilo je, znači, takvih vojnika, a znam da je bilo i u drugim jedinicama. To je dokumentacija koja se može dobiti od suda. Verovatno da je bilo i više desetina takvih slučajeva, možda čak i iznad toga broja. O tome je mogao da govori general Gojović, pošto on ima kompletnu dokumentaciju. Ja mogu da govorim samo za svoje vojnike.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu.

SUDIJA BONONI: Gospodine Najs, da li ste vi rekli da je svaki ovaj video insert već uvršten u spis?

TUŽILAC NAJS: ...

prevodioci: Mikrofon za gospodina Najsa.

SUDIJA BONOMI: Bilo bi korisno ukoliko bismo dobili brojeve svakog inserta.

TUŽILAC NAJS: Sada ih nemam pri ruci.

ADVOKAT KEJ: Radi se o dokaznom predmetu 14 pa nadalje.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U registratoru broj 5, počecemo sa dokumentom 361 i vrlo je bitno da se osvrnemo na ovo. Radi se o dokumentima za koje smo dobili prevode. Dakle hteo bih sada da pogledamo tabulator 361. To je vaša izjava, gospodine Deliću koju ste načinili 2002. godine i to u vezi sa Belom Crkvom. Vidimo da vi tu u izjavi tvrdite da ste izdali jedno naređenje na osnovu prethodnih obaveštajnih saznanja, dakle da Bela Crkva ne treba da uđe u teritoriju koju treba pregledati, jer je vaša procena da u tom selu nema terorista. Recite nam koji su to bili vaši obaveštajni izvori?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa vi treba da znate da se u selu Bela Crkva na asfaltnoj komunikaciji, od Zrza (Xrxe) prema Orahovcu, nalazio policijski punkt. Znači neposredno se nalazio policijski punkt i to su saznanja koja dolaze, znači, iz policije. Znači jedan punkt je bio u ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu. U poslednjem paragrafu, odnosno u drugom paragrafu vi kažete: "U to vreme nisam imao nikakvih saznanja o navodnim zločinima. Kada sam za to saznao negde polovinom 2000. godine" ... Da li je to vaša tvrdnja da ste vi tek tada prvi put saznali za te navodne zločine?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Optužnica protiv ovog optuženog i drugih optuženih je podignuta 1999. godine. Da li vi želite da kažete da je

nikada niste pročitali? Da nikada ništa o njoj javno nije objavljeno, budući da se radilo o javnoj optužnici? Je li to želite da kažete?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ovo šta sam ovde napisao je potpuno tačno. Polovinom, znači, 2000. godine, znači pozvao nas je, znači komandant Treće armije, general Pavković i pokazao ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: U redu.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: ... nam je te određene papire na kojima su bili delovi te optužnice.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Vidimo da ste u vašoj izjavi naveli da ste u selo došli u 5.10. Pogledajmo sada izjavu 362. To je izjava gospodina Vukovića. On objašnjava da je stigao 25. matra. Objasnjava gde se kretao tog dana, napustio je selo Zrze. Čekao je da prođe jedinica iz Prizrena, pored silosa, a zatim objašnjava da je borbeno grupa 2 prošla kroz selo od 5.00 do 5.30, a zatim kaže: "Nisam primetio civilno stanovništvo, niti je bilo borbi, dejstava u selu. Oko 7.00", bar tako stoji u engleskom prevodu "počeli smo pretres terena". Mislim da se u originalu koristi reč "pretres terena". Objasnite nam šta vama znači "pretres terena"? Koja vrsta pretresa je trebala da se izvrši?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pretres terena je, znači, kada jedna jedinica se razvije znači u borbeni poredak, znači odelenja se razvijaju u streljački stroj, vodovi se razvijaju, znači, takođe u svoje streljačke strojeve, čete imaju neki drugi borbeni poredak i kada vojnici sa određene linije pokretom, znači, pregledaju teritoriju preko koje prelaze, to je, znači, pretres. Da li se to radi o šumi, da li se to radi o nečem drugom, ali, znači, to je pokret kada su vojnici na rastojanju jedan od drugog od osam do 10 metara.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: On takođe kaže da je prvi put za te navodne zločine čuo 2001. godine. Pogledajmo sada tabulator 363. Radi se o izjavi Janoša Sela. Njegov se zadatak opisuje u prvom paragrafu. Počinje: "Marš sa početkom u 2.00", ali kaže da zbog problema sa vozilom u Belu Crkvu nije stigao pre 5.30. Njegov dolazak u Belu Crkvu se manje-više poklapa sa vašim dolaskom i sa dolaskom Vukovića, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: On je verovatno nešto kasnije stigao u Belu Crkvu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: On kaže da ranije nikada nije čuo za te tvrdnje. Zatim imamo tabulator 364. Imamo izjavu Elifata Fete. On je Rom, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, on nije Rom. Feta Elifat je Goranac. To je posebna, znači, etnička grupa koja ... Jugoistočno od Prizrena živi ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Čuli smo za to. On kaže da je kroz selo Bela Crkva prošao u koloni sa motornim vozilima oko 5.30. A zatim kaže da nije sreo nikakve civilie. Ako pogledamo sledeći tabulator, 365, radi se o izjavi Olivera Ilijevskog. Možete li, molim vas, da pročitate u drugom paragrafu prvu rečenicu za nas, kako bismo čuli prevod simultanih prevodilaca?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: "Radi izvršenja zadatka vod je trebalo da prođe 25. marta 1999. godine kroz selo Bela Crkva i da do 6.00 posedne liniju blokade jugoistočno od sela za oko jedan kilometar, ka selu Celina". Je l' treba dalje?

TUŽILAC NAJS: Čini mi se da imamo pogrešan prevod, budući da ovo šta smo čuli ne odgovara baš onome šta imamo ovde u dokumentu.

SUDIJA BONOMI: Pa meni se čini da je to isto kao i ono šta ja imam ovde u prevodu.

TUŽILAC NAJS: Pa ja ovde imam dokument u kome se pominje period od 25. do 28. marta i gde se govori da je učestvovao sa streljačkim vodom.

SUDIJA ROBINSON: To je prethodni paragraf.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: A zahvalan sam vam na tome. Gospodine Deliću, molim vas da pročitate prethodnu rčenicu koja počinje rečima "U vremenu od"?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Vi ste tražili drugi paragraf, zbog toga sam ga i pročitao. Da: "U vremenu od 25. do 28. marta 1999. godine sa streljačkim vodom učestvovao sam u blokadi i pretresu terena i uništenju šiptarskih terorističkih snaga na pravcu Bela Crkva - Celina - Randubrava (Randobrave) - Donje Retimlje (Retime e Ulet) - Neprebište (Neprebishte)".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li se termin koji se tu koristi "streljački vod", da li to, u stvari, opisuje vod koji će da izvrši zadatak, koji će da puca, da otvara vatru ili jednostavno samo se opisuje koja je vrsta voda, u smislu naoružanja?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa postoje ... To je u smislu naoružanja ... Pa postoje streljački vodovi, minobacački vodovi i tako dalje, zavisno od toga u kakvoj se jedinici nalazi i sa kakvim naoružanjem je naoružan. Znači u pešadijskoj četi i u motorizovanoj četi postoje, znači, streljački vodovi i vod, ranije je postojao vod ručnih raketnih bacača ili nekog drugog oružja, vod mitraljeza, tako ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Da pogledamo sad sredinu sledećeg paragrafa gde on opisuje, kaže: "Iz sela Žub (Zhub) krenuli smo oko 1.30, po odlasku iz sela Zrze. Kod silosa smo čekali da prođe naša jedinica. Kroz selo Bela Crkva prošao sam vozilima oko 5.00". Znači svi dolaze u Belu Crkvu, otprilike, zajedno. I poslednja izjava koju imamo, tabulator 366. U stvari, moram još da dodam da u prethodnoj izjavi takođe stoji da autor izjave kaže da nije video civile. I zatim u izjavi pod brojem 366 koju je napisao Živković, negde oko sredine ovog većeg paragrafa on kaže: "Na zadatak smo krenuli oko 1.30 25. marta 1999. godine. Ispred sela Bela Crkva čekali smo da prođe naša jedinica iz Prizrena ka Orahovcu. Dobio sam podatak da je PJP već ušla u selo Bela Crkva i da u njemu nema šiptarskih terorističkih snaga". To je različito od onoga šta ste vi rekli u vašoj izjavi. Vi kažete da je tamo bila samo lokalna policija na jednom kontrolnom punktu.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To uopšte nije različito, to je potpuno isto sa onim šta sam ja rekao. To je potpuno isto. On kaže da je dobio podatak da nema šiptarskih terorističkih snaga, a ja sam isto to rekao

da svi naši podaci su govorili da tamo nema terorističkih snaga.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I nakon toga, on kaže: “Kroz selo Bela Crkva prošao sam vozilima oko 5.00 i do 6.00 poseo zadatu liniju blokade. Pri prolasku kroz selo nije bilo nikakvih sukoba, niti sam video stanovništvo” i dalje nastavlja “Rano ujutro sam, prema dobijenom zadatku, počeo sa” u našem prevodu stoji “češljanjem terena”, ali mislim da u originalu stoji ista reč, “sa pretresom terena”. Dakle ako pogledamo ovaj skup izjava, vidimo da se u njima svima kaže da su relevantne jedinice stigle u Belu Crkvu otprilike u isto vreme, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa vidi se, znači, da su stigle od 5.00 do 5.30.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li je razlog za to da su one sve stigle tamo, suprotno onome šta ste vi nama rekli, a to je da je svrha ove operacije bila da se po svaku cenu napadne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa to šta vi govorite nema nikakve veze sa onim šta sam ja rekao. Ovo ... Sve ove izjave su ljudi iz iste jedinice. To je ista jedinica, borbena grupa 2 koja dolazi iz Đakovice, ali oni ovde kažu da su u nekom od ovih tabulatora koje ste vi pomenuli, da su krenuli, znači, u toliko i toliko sati, ali da su, zbog opasnosti od bombardovanja, vozili pod ratnim svetlima. Vi znate šta znače “ratna svetla”? Znači kretali se sporo sa određenim rastojanjem između jedinica.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. Znamo da vi ovde niste prezentirali nikakve pisane dokumente sačinjene relevantnih dana, bilo od vaših potčinjenih jedinica, bilo od vas, osim ratnog dnevnika. Pa možemo sada da podsetimo sudije šta piše u ratnom dnevniku. Hajde da to stavimo na grafoskop.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, ali samo da ne bude istina to šta ste rekli. To ne odgovara istini, jer ja vas opet vraćam na tabulator, znači da ovde postoje četiri relevantna dokumenta. Znači četiri relevantna dokumenta, počevši od tabulatora 356 ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da. To smo već pogledali.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa ne možete onda da kažete da nema relevantnih dokumenata iz relevantnog vremena. Ključni dokumenti iz relevantnog vremena su dokumenti od tabulator 356 do 359 i to ne možete nikako da negirate i da Pretresnom veću ovde predstavljate da postoje samo dokumenta koja su napravljena kasnije.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodine Deliću, dokumenti koje vi spominjete su od 23. i 30. marta, a sada ćemo da pogledamo i jedini dokument koji je iz tadašnjeg vremena. Molim pomoć sudskog poslužitelja. To je dokument koji se ovde zove "Ratni dnevnik". Pokazaću vam tačno šta želim da pogledate. Molim da to prvo meni date. Evo na ovoj stranici vidimo sve šta piše za 24. i 25. mart. 24. pri vrhu, 25. pri dnu stranice i na sledećoj stranici se nalazi ostatak 25. marta. Ovde se nigde ne spominje Bela Crkva.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Bela Crkva sa stanovišta izvršenja celokupnog zadatka je potpuno nebitna, jer zadatak nosi naziv, znači "Blokada i razbijanje šiptarsko-terorističkih snaga u rejonu Orahovac - Suva Reka - Velika Kruša. Bela Crkva je jedno od 20 sela koja postoje u tom rejonu. Zašto bi se uopšte pominjala Bela Crkva?

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako Pretresno veće kasnije zaključi da je više od 50 ljudi pogubljeno tada u Beloj Crkvi i da su to počinile srpske snage, onda ne postoji nikakav dokument datiran 25., 26., 27., 28. ili 29 marta koji bi nam detaljno govorio šta su vama potčinjene jedinice tada tamo radile.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Moje potčinjene jedinice i potčinjeni komandanti su me izveštavali celo vreme o pokretu svojih jedinica, prema tome, ja za ovo vreme za koje sam se nalazio tamo potpuno garantujem, znači, za ponašanje svojih jedinica i svojih starešina.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Još jedna stvar. Izjave koje smo ovde gledali pokazuju da svi autori izjava kažu iz ovog ili onog razloga da tamo nije bilo civila. Pretresno veće će kasnije, naravno, o tome da odlučuje, ali ako tamo jeste bilo civila i oni su ubijeni, možete li da

nam kažete koji su koraci preduzeti, prema ovim izjavama, da se identifikuju i zaštite civili? Šta o tome piše u ovim izjavama?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To šta piše u tim izjavama je potpuno tačno. U izjavama, znači, piše da nigde nisu videli civile, što ne znači da ti civili možda nisu bili u svojim kućama, ali civili nisu bili na ulicama ili na ulici i nisu bili u dvorištima, pa nisu mogli ni da budu viđeni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li se u bilo kojoj od ovih izjava u kojima se jednostavno tvrdi da civila tamo nije bilo, prema tome proizlazi da svi oni koji su tamo možda bili, mora da su bili pripadnici OVK, da li u bilo kojoj od tih izjava piše bilo šta o tome šta je učinjeno da se zaštite civili?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Izvlačiti zaključke da to što se kaže "nije bilo civila" i da proizlazi iz toga da su svi oni bili u OVK. Ja zaista ne razumem takvu logiku ni postavljanje takvog pitanja. To se uopšte ne sugerira u ovim izjavama da civili, pošto nisu bili tu, da su u OVK.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ako je to prigovor optuženog, ja ću svedoku da postavim sledeće pitanje: da li na osnovu ovih izveštaja vaših potčinjenih oficira i na osnovu vašeg ličnog mišljenja sada mislite da je selo bilo u potpunosti prazno?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, ja takvih saznanja nemam i to ne mogu da tvrdim. Mogu da tvrdim samo da u vreme kada je tamo prolazila moja jedinica i kad sam ja prolazio, na ulicama i na dvorištima nije bilo civila, da nisu viđeni.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Tokom ove operacije koja je izvedena po naređenju zajedničke komande od 23. marta i o kojoj ste vi izvestili 30. marta, koliko je zarobljenih?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To piše u tabulatoru 369 mislim ili

359 ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koliko ih je zarobljeno?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa pogledajte, gospodine Najs. To piše tamo.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Koliko? Vi ste tamo bili. Rekli ste nam kako se svega sećate. Recite nam koliko ih je zarobljeno?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Čitam šta piše u tabulatoru 359: "Zarobljenih nije bilo".

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Kako to da u jednoj dobro organizovanoj operaciji u kojoj vaše snage sarađuju sa MUP-om, u područjima gde se nisu mogli da vide civile, da nije zarobljen nijedan zarobljenik?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa trebali ste da gledate, da pogledate one tabulatore, odnosno one četiri karte koje objašnjavaju dejstva po danima. Znači negde između 26. i 27. marta noću, teroristi su se izvukli, znači, na pravcu između sela Studenčani (Studenqan) i sela Dobrodeljane (Doberdolan) prema Pagaruši (Pagarushe), jer nije uspela da se spoji borbena grupa 5 i borbena grupa 6. Znači jedna je delovala od pravca Suve Reke, druga od pravca Orahovca. Pre nego što su one uspele da preseku put Suva Reka - Orahovac, najveći deo terorističkih snaga izvukao se i sa njim deo stanovništva, izvukao se prema selu Dobrodeljane. Da smo uspeli da zatvorimo taj obruč, sigurno bi bilo i zarobljenih. Sledeće, u nekim odsutnim momentima, to se dešavalo i 1998. godine, oni koji su odbacivali oružje i skidali uniforme ispod kojih su imali civilna odela, su se pretvarali u civile.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li su neki od njih ubijeni? Znamo za neke. Ljudi su govorili kako su pobegli u korito potoka, to se nalazi u dokumentu 359 i bacili oružje i tako dalje, u poslednjem trenutku. Ali recite nam, prema vašem mišljenju koliko je ukupno ljudi ubijeno u tih šest ili sedam dana, između 23. i 30. marta u vašoj zoni operacija?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači, ne govori se o ubijenim ljudi-

ma, znači ne govori se o pet do šest dana, jer ova aktivnost je trajala intenzivno, znači, od 25. do zaključno 27., već 28. je bilo manje borbi. Poginulo je oko 85. Naša procena da je poginulo oko 85 terorista.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ja vam iznosim tvrdnju da ovi dokumenti koje ste vi ovde doneli, izjave koje su napravljene u organizaciji komisije eksperata na Pavkovićeve inicijativu, da su svi ti dokumenti pripremljeni s mišljenjem, sa namerom da se sakrije istina i zato mi ovde imamo te izjave, a nemamo propratne dokumente datirane 25., 26., 27., 28. i 29. marta 1999. godine, jer ti dokumenti, ako još uvek postoje, otkrili bi jednu sasvim drugačiju priču.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodine Najs, ti dokumenti postoje samo u vašoj glavi. Ovde se vama prezentiraju svi relevantni dokumenti. Vi jednostavno tražite nešto šta bi vama odgovaralo, a što ne postoji i ovo nema nikakve veze sa Pavkovićem i ova komisija o kojoj vi govorite na taj način, koji ovako napodaštava rad 40 ljudi vrlo visokih činova, je imala sasvim drugi cilj. Imala je cilj, znači, da obezbedi relevantna dokumenta upravo za ovo Tužilaštvo. I ljudi iz ove komisije kad čuju kako vi, znači, ocenjujete njihov rad, zauzeće jedan vrlo negativan stav.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Kad je ministar Tadić raspustio komisiju, on je spomenuo mogućnost da je ta komisija učestvovala u protivzakonitim aktivnostima, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Nije on to mogao nešto tako da zaključiti. To su sve ozbiljni i profesionalni ljudi, ali on je prekinuo rad na, znači, nalaženju relevantne dokumentacije koju je tražilo Tužilaštvo. Posle toga nije imao ko da radi na dokumentima koje ste vi tražili.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ova komisija, osim što ju je osnovao Pavković koji je sada optužen, takođe je među svoje članove ubrajala, na primer, generala Gvera, koji je optužen za Srebrenicu, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je general Gvero bio samo

saradnik u toj komisiji, pošto je ona imala i nekoliko penzionisanih generala.

TUŽILAC NAJS: Časni sude, molim privatnu sednicu na dva minuta.

SUDIJA ROBINSON: U redu.

(privatna sednica)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Komisija je bila poznata i pod imenom "antihaški lobi" ili nešto slično.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To ... Taj naziv je upravo upotrebio verovatno Tadić da bi opravdalo, znači, raspuštanje te komisije. Od raspuštanje te komisije svi su imali samo štetu.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Gospodin Tadić je onaj gospodin Tadić koji je sad na položaju, kom?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: On je sada predsednik Srbije.

TUŽILAC NAJS: Molim vas da sada pogledamo jedan insert koji želim da vidite.

(Video snimak)

novinar: Makedonske vlasti imaju pune ruke posla, ali rade najbolje što mogu. Traže pomoć od inostranstva i brine ih učinak svega ovoga na svoju zemlju. Za ove kosovske Albance neposredna opasnost je nožda prošla. Uspeli su da pobegnu živi, ali imaju malo šta osim toga. Neki su izgubili rođake, a svi su izgubili svoje domove. Pitanje je kuda će sada da pođu i hoće li ikada moći da se vrate. Nikolas Vičl (Nicholas Witchell), BBC News".

(Kraj video snimka)

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Ove su slike, samo neke od mnogih sni-

maka koje pokazuju izbeglice. Vi ste ovde prezentirali neke dokaze u kojima ljudi kažu da ih je isteralo bombardovanje NATO, međutim istina je i vi to dobro znate, gospodine Deliću, da ste vi zajedno sa policijom u vašem području odgovorni za proterivanje ljudi. Da li sam u pravu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Vi apsolutno niste u pravu. Scenario za izbeglice je napravljen, znači, na nekom drugom mestu. Ja znam da ovi nesretni ljudi koji se vide na ovim slikama, koji su doživeli teške traume, nemaju nikakve veze, znači, sa tim scenarijom, ali možemo li da pročitamo nešto što potiče iz Ujedinjenih nacija, što je vezano, znači, za izbeglice? Možemo li nešto što potiče iz NATO pakta, a što govori o izbeglicama? Direktan dokaz ko je organizovao izbeglice. Da li ste spremni da to čujete, gospodine Najš?

SUDIJA ROBINSON: Da, izvolite.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Verovatno vam je poznat Noam Čomski (Noam Chomsky), poznati analitičar i ovo je njegova knjiga "Novi militaristički humanizam - lekcije Kosova" (New Militaristic Humanism - The Kosovo Lesson). To je stranica 30: "Italijanski predsednik Vlade Masimo d'Alema (Massimo D'Alema) posetio je Vašington (Washington D.C.) 5. marta i opomenuo Klintona (Bill Clinton) da ukoliko Milošević ne kapitulira, da bi odmah rezultat moglo da bude 300.000 do 400.000 izbeglica koje prelaze u Albaniju ...

prevodioci: Molimo da čitate sporije.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: ... a bojao se, i u Italiju (Italy). Klinton se obratio savetniku za nacionalnu bezbednost Sendi Bergeru (Sandy Berger), koji je rekao d' Alemi da će u tom slučaju NATO nastaviti sa bombardovanjem sa još užasnijim posledicama. Predsednik obaveštajnog odeljenja 'Bele kuće' (The White House), Porter Gos (Porter Goss) obavestio je medije: 'Naša obaveštajna služba opominje nas mesecima i danima ranije pre bombardovanja, da će doći do eksplozije izbeglica preko broja od 250.000, što se i očekivalo još i

prošle godine””. I sledeći pasus: “Još daleke 1992. godine evropski posmatrači u Makedoniji predvideli su iznenadan masovan priliv izbeglica etničkih Albanaca ukoliko se sukobi prošire na Kosovo” i o tome postoje, znači, izveštaji OEBS-a (OSCE, Organization for Security and Cooperation in Europe) koji se navode na kraju ove knjige. A samo onda da pročitam još nešto o tome šta je napisao Klark na svom sastanku sa gospođom Olbrajt (Madeleine Albright), jer je imao dva sastanka sa njom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Časni sude, ja bih, uz dužno poštovanje, zatražio od Suda da mi dozvoli da nastavim sa mojim pitanjima, jer to što svedok bira na šta će da odgovara je jedan od razloga što trošimo toliko vremena i želeo bih da završim svoje ispitivanje.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: U pitanju je samo istina gospodine Najs. Istina se, gospodine Najs, ne može zaustaviti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Svedok nije razumeo da ste mu odobrili da to pročita, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da, završite čitanje molim vas.

SVEDOK DELIĆ: Ovo je, znači, iz knjige gospodina Klarka. To je stranica, znači, 162. Govori se o Rambujeu (Rambouillet) i o tome da su pregovori u Rambujeu propali: “Time su stvoreni uslovi za početak bombardovanja” kaže Vesli Klark na 175 strani svoje knjige “Moderno ratovanje”. On je takođe ... A na 162 strani iste knjige on još u leto 1998. godine na sastanku kaže gospođi Olbrajt: “Mi moramo nekako da uklopimo situaciju u Srbiji u pregovore, odnosno ubacimo demokratiju u Beogradu u diskusiju”. Na sledećoj, 163 strani, gospodin Klark objašnjava savetniku “Bele kuće” Džimu Stajneru (Jim Steinberg): “Problem nije na Kosovu, problem je u Beogradu”. Na Stajnerovu primedbu “Čujem, Ves, šta kažeš, ali mi nemamo poluge da ubedimo Miloševića da prihvati više demokratije u Beogradu”. Klark odgovara “Moramo da imamo, Džime. Mi razmatramo bombardovanje, a možemo da vidimo pa da napravimo neke pozitivne podsticaje”. 6. marta, 18 dana pre bombardovanja

Klark objašnjava Olbrajtovoj scenario NATO udara pre bilo kakvih izbeglica i pre bilo kakve humanitarne katastrofe, to je stranica 205 i 296. Olbrajt: "Ako mi počnemo sa udarima, da li će Srbi", kaže "napasti stanovništvo?", Klark, "gotovo sigurno da će oni napasti civile. Treba očekivati da će to da urade". Olbrajt: "Šta treba da uradimo? Kako možemo da sprečimo njihove napade na civile?", Klark, "ne možemo. Nasuprot našim najboljim naporima, Srbi će napasti civile. To će biti trka naših vazdušnih udara i štete koju mi nanosimo njima i onog šta oni mogu da urade na terenu. Na kraći rok oni dobijaju tu trku". "Dakle, šta bismo trebalo da uradimo?", Klark, "moramo da pojačavamo naše moći. Daćemo više svega. Mi moramo da nadjačamo sve šta oni imaju, ali to neće biti prijatno". Cela njegova knjiga pobija tezu o humanitarnoj katastrofi. A ovaj deo koji sam pročitao ranije, iako on ovde govori o napadu na civile, upravo potvrđuje da je vojska krenula početkom bombardovanja u napad na baze i postoji još jedan susret sa Olbrajtovom. Ja vas molim ...

SUDIJA ROBINSON: Mislim da smo dosta čuli.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Naravno, Sud će svoju odluku da donese na osnovu dokaza. A sada u svetlu ovoga šta ste rekli, hajde da pogledamo dva odlomka. Prvi iz "Kako viđeno, tako rečeno", strana 112. Pročitaću vam to na engleskom. Molim da se stavi na grafoskop: "Iznuda i zlostavljanje u autobusima i vozovima i na granici". Gospodine Deliću, to nisu svedoci koji su ovde uživo svedočili pred ovim Sudom, iako je i takvih svedoka ovde bilo. To je knjiga OEBS-a, analiza dokaza koje su oni prikupili: "Proterivanje vozovima i autobusima pružilo je još jednu priliku da se iznudi novac od kosovskih Albanaca koji su morali da kupe karte po preterano visokim cenam i da plate nemačkim markama za svoj put van Kosova. Plaćanje je trebalo da izvrši kondukteru, vozaču ili policiji ili vojnicima koji su bili u pratnji transporta ili kombinaciji tih ljudi. Ponekad su kosovske Albance skinuli sa autobusa, pretili im, tukli ih i onda su morali da plate još i više. Drugi su morali da plate jednostavno da bi im se dozvolilo da prođu kroz kontrolne punktove. Ponekad je takođe bilo

nužno platiti policiju da se uopšte pređe granica, pogotovo ukoliko interno raseljena lica nisu imali nikakvu identifikaciju. Jedan četrdesetjednogodišnjak koji je vozom putovao od Prištine do Đeneral Jankovića (Hani i Elezit) 31. marta, gde je sišao sa voza i poput mnogih drugih morao je da pešači po šinama do granice. On je morao da plati 200 maraka". Sledeći paragraf: "Većina izjava prikupljenih od izbeglica kažu da su rutinski kosovskim Albancima oduzeti dokumenti, novac i dragocenosti od strane policije, vojske ili srpske granične policije, bilo na putu prema granici, bilo na samoj granici, kako sa Albanijom, tako i sa Bivšom Jugoslovenskom Republikom Makedonijom. Ta praksa bila je dovoljno raširena da se može reći da predstavlja jasan obrazac. Druge izbeglice ostavile su svoja dokumenta u svojim domovima, budući da su morali iznenada da krenu". Sada ću da vam pročitam još jedan pasus iz jedne druge analize gde se to malo drugačije interpretira. Ali prvo mi vi recite da li je možda od vaše civilne zajedničke komande došlo uputstvo da se Albanci izbace sa Kosova i da se zadrže van Kosova time što će im se oduzeti lični dokumenti?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Vi to prethodno što ste čitali, ja to ne kažem da to piše u toj knjizi, ali nije postojao nikakav obrazac o kome vi govorite. A ovo šta ste pitali mene, znači pominjali ste nakakvu civilnu komandu, to je, prvo, nelogično, ne postoji nikakva civilna komanda i civilna komanda ne komanduje vojsci. Nije postojalo ni jedno naređenje, znači koje bi negativno se odražavalo na civilno stanovništvo. U stvari, postojao je veliki broj naređenja kojima se tražilo, znači da se civilno stanovništvo zaštititi i da mu se ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Dobro. U redu. Čuli smo vaš odgovor. Molim sudskog poslužitelja, sličan pasus iz knjige "Po naređenjima" (Under Orders) uz malo drugačije tumačenje. Ja ću da vam to pročitam kako biste vi to mogli da komentarišete. Mi smo i o tome čuli svedočenje svedoka ovde u sudnici. Evo kako pri dnu leve strane knjige "Po naređenjima" to opisuju: "Široko rasporostranjeno oduzimanje ličnih dokumenta i registarskih tablica sa automobila od strane srpske policije i stražara na granici od kosovskih Albanaca, izbeglica koji su napuštali Kosovo takođe ukazuje na sistematsku

prirodu proterivanja. Stotine izbeglica stiglo je u Albaniju i reklo da su bili prisiljeni da predaju svoje lične dokumente, lične karte, pasoše i izvode iz matičnih knjiga rođenih. Pre nego što im je dozvoljeno da pređu granicu, ti su dokumenti vrlo često pred njima pocepani, pred njihovim očima. Oni koji su prošli preko granice, dobili su šrafčigere i bilo im je naređeno da skinu registarske tablice sa svojih vozila. Za razliku od toga, izbeglice koje su proterane u Makedoniju obično su smeli da zadrže svoja dokumenta nakon što ih je pregledala srpska granična policija (kao što stoji u poglavlju u kom se razmatraju objašnjenja etničkog čišćenja - razlika u pristupu možda dolazi zbog očekivanja da će oni koji su poslani u Albaniju kasnije lakše da budu opisani kao Albanci iz Albanije i da će im zbog toga biti blokiran povratak, dok Makedonija najverovatnije nije želela da toleriše stalno prisustvo velikog broja Albanaca)". E sada, ukoliko ovo Pretresno veće zaključi na osnovu raspoloživih dokaza da je postojala razlika u ponašanju policije i vojske na te dve granice, možete li vi tu razliku da nam objasnite?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja sam već objasnio, znači, da se samo na jednom delu i na jednom graničnom prelazu dešavalo to o čemu vi govorite. Neću da kažem da na drugim se nisu dešavali neki drugi protivpravni, znači, događaji, da se uzme novac i tako dalje, ali oduzimanje dokumenata dešavalo se samo na graničnom prelazu Vrbnica. Nikome ko je otišao za Crnu Goru, nikome ko je prešao preko graničnog prelaza Ćafa Prušit (Qafa e Prushit) i nikome ko je otišao za Makedoniju. To je bilo izolivano ponašanje, znači, jedne grupe neodgovornih ljudi i to sam objasnio jedanom prilikom, jer sam i lično to video kada sam sa jednom televizijskom ekipom došao, znači, na granični prelaz Vrbnica i da sam o tome izvestio njihovog načelnika, odnosno tražio objašnjenje i da je i on bio iznenađen i da je ta aktivnost, znači, prestala. To je nešto šta je bilo vrlo ružno i šta su i ti novinari koji su bili sa mnom, znači, zabeležili. Ali to je bilo samo na toj teritoriji, prema tome to ne može biti obrazac. To je sigurno, znači, protivpravno postupanje graničnih policajaca sa toga graničnog prelaza, koji nije, normalno, bio pod mojom kontrolom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: I na kraju, da li možete da navedete imena ljudi koji su pisali ratni dnevnik. Ja ne znam da li je Pretresno veće dobilo kopije, mi smo zatražili da se naprave kopije.

SUDIJA ROBINSON: Ne, nismo još videli kopije ratnog dnevnika.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da li možete da nam navedete imena ljudi koji su sačinili ovu knjigu. Evo sada će poslužitelj da da svedoku ratni dnevnik. Što se tiče formata knjige, prvih nekoliko strana su u jednom formatu, a onda ubrzo nakon toga format se menja i onda od jedne kasnije strane format je isti i očigledano je da je sve pisala jedna osoba. Da li, molim vas, možete da nam kažete ime te osobe?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Znači, ovde su potpisi svih tih ljudi. Na početku, znači, to je major Milomir Jeftić, zatim ...

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Moram to da zapišem. Kako ste rekli, major Milomir Jeftić?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Major Milomir Jeftić, zatim ... Znači iz operativnog odseka. Zatim kapetan prve klase Ivanovski Hristo, zatim major Šuljog Imre, zatim kapetan prve klase Milivoje Đorđević. I on je, znači, pisao dosta toga. Zatim ponovo Jeftić. Znači, prvenstveno, znači, ova dvojica Jeftić i Đorđević, a neke delove, znači i ovi ljudi koje sam napomenuo. I još se javlja jedan starešina, major Nikola Guzina.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Još neko?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa to je većina. Ne znam da li sam nekoga preskočio, jer nisam mogao da pregledam sve strane.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Hvala. Još jedno, poslednje pitanje. Ako Pretresno veće uskoro bude zaključilo da 200 tela iz Meje (Meja) su bila iskopana i prebačena u Batajnicu, u Srbiju, da li možete da objasnite zašto se to desilo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Prvo, ne znam kakve veze ja imam sa Mejom, uopšte sa Mejom kao sa teritorijom.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Da, tehnički to je izvan veše zone odgovornosti, ali vaše jedinice jesu bile na tom području, zar ne?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Jesu bile dosta blizu toga, ali su bile, znači, na državnoj granici.

TUŽILAC NAJS – PITANJE: Puno toga ste nam rekli o drugim mestima. Davali ste svoje mišljenje o Račku koji je izvan vaše zone odgovornosti. Moje pitanje ostaje, dakle na osnovu svih vaših saznanja o vojsci i o policiji na vašem području i na susednom području gde su radile vaše jedinice, ako je 200 tela iskopano iz Meje i prebačeno u Batajnicu, da li vi možete da objasnite zašto se to desilo?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja svakako to ne mogu da objasnim, samo mogu da kažem da je čudna činjenica da je Batajnica otkrivena 2002. godine. To je nešto šta me čudi, ovaj. Da je otkrivena 2000. godine, 2001. godine, znači bilo bi mi nešto jasnije. Na Kosovu je ... Tela se iskopavaju ... Da li želite da vam pokažem ja jedno groblje na mestu za koje ste me vi pitali, ovaj, gospodine Najs, pre neki dan? Da vidite kako izgleda jedno masovno groblje.

TUŽILAC NAJS: Mi smo videli snimke masovnih grobnica u ovim suđenjima. Časni sude, uz one ograde koje sam izneo danas pre podne, pre nego što je svedok ušao u sudnicu, nemam više pitanja za njega.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Najs. Gospodine Miloševiću, dodatno ispitivanje.

DODATNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, ja ću vam postaviti nekoliko pitanja, ne baš redom kako je gospodin Najs išao, ali, evo, on je sada u ovoj završnici mnogo insistirao na toj Beloj Crkvi, a juče smo videli knjigu "Kako viđeno, tako rečeno", gde gospodin Najs se pozvao na veliki broj izvora, da bi onda citirao događaj kako je opisan u toj knjizi. Ja bih zamolio, gospodine Robinson, da poslužitelj

stavi tu knjigu na grafoskop sa opisom događaja Bele Crkve, onim koji smo juče imali priliku da pročitamo. To nije kod mene. Ja nemam tu knjigu.

SUDIJA ROBINSON: Da, da. Molim da se stavi na grafoskop. Moramo da pronađemo stranu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Čini mi se da je gospodin Najs rekao da je to 280, ali ja to nisam siguran ili 278. Zapisao sam to naknadno ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, da li vi možete da pomognete?

TUŽILAC NAJS: Mislim da se radi o strani 277. Proveriću. To stoji u ovom podsetniku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dakle, gospodin Najs je pre toga naveo veliki broj izvora, pokazivao fusnote u vezi sa opisom tog događaja. Možemo li sada da pročitamo šta piše? Ja tu knjigu nemam. Možemo da pročitamo samo sa projektora.

SUDIJA ROBINSON: A koji deo želite da svedok pročita i u koju svrhu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa hteo sam da se pročita ono šta sam juče zapamtio, kako su, kako su svučeni, pa su ponovo obučeni, pa su poterani prema potoku, pa im je onda pucano, pa je onda pucano po njima. Evo sad sam ja dobio knjigu. Samo da vidim gde se nalazi taj deo ...

SUDIJA BONONI: U drugom stupcu, paragraf počinje rečima: "55 muškaraca su bili odvojeni" i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To ću da preskočim, "bili odvojeni", "to je sve prethodilo" ... Sledeći pasus glasi: "Muškarcima je bilo rečeno da se obuku i da se okrenu prema vodi leđima okrenutim policiji. Rečano im je da krenu i da uđu u vodu. Stajali su rame

uz rame” Onda kaže da su u njih pucali i da su ih tu streljali. Dakle ovde kaže: leđima okrenuti policiji, rekli su da se ide u vodu, posle su ih ... Bili su svi rame uz rame, okrenuti vodi, policija, kako se ovde kaže “puca i njih ubija” i gospodin Najs se čak pozvao i na dokazni predmet 168, analizu forenzičara koju sam ja juče dobio i ovde ima jedna kratka, ja nisam stigao sve da pogledam, ali ima jedna kratka, na stranici broj 15, kratak jedan izvod o Beloj Crkvi koji glasi, pročitau: “U slučaju Bela Crkva od 30. juna 1999. godine do 3. jula 1999. godine, tim britanskih forenzičara izvršio je 54 obdukcije i to na 42 identifikovane žrtva i 12 neidentifikovanih žrtava” i tako dalje, neću da čitam sve ove podatke, osim sledećeg: “Broj rana je bio od 1 do 30, prema forenzičarima, ekspertima, glavne ulazne rane nalazile su se s prednje strane tela”. Prema tome, najmanje šta ovde stoji, da li je moguće, generale, da ovo šta sam vam pročitao iz knjige, kako su im naredili da se okrenu vodi, okrenuti leđima prema tim navodnim egzekutorima, da ih oni ubiju i da im rane budu, prema forenzičkom, ovom, nalazu Engleza, s prednje strane tela?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To svaki, znači, amater zna, znači da rane moraju biti na onoj strani sa koje je pucano, ulazne rane ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Evo toliko o ovom, o ovoj tvrdnji iz ove knjige “Kako viđeno, tako rečeno”. Da li vam je uopšte poznato kako su uopšte prikupljeni podaci za ovu knjigu i od koga potiču ti podaci?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa čitajući ovu knjigu, ima tamo puno brojeva fusnota, znači podaci su prikupljeni od Albanaca. Znači u Albaniji, Makedoniji, znači od onih koji su napustili našu zemlju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad da vidimo, pošto se tu nalazi, dakle, Bela Crkva, a ova oba dokumenta koja sam pročitao, koja su očigledno kontradiktorna, oba su dokumenta gospodina Najsa i ovaj forenzički i ovaj koji je on juče citirao ... Gospodin Najs je insistirao na tome da treba da postoje još neka dodatna dokumenta za ovaj period u kome se nalazi i ta Bela Crkva, a to je, to su dokumenti u tabulatorima 356 do 359, četiri tabulatora. Jesu li oni svi iz tog vremena kad su događaji se odvijali?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Oni su svi iz tog vremena, apsolutno, od 23., kada je dobijeno prvo naređenje, pa zaključno sa 30., kada je urađena analiza.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, gospodin Najs je pomenuo te događaj definišući ih kao kampanju da se Albanci isteraju. Da li u ovim dokumentima može da se vidi bilo koji element nečega šta je činjeno protiv civila?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Naprotiv, u svakom od ovih dokumenata postoji i deo koji govori o zaštiti civila. Nije bilo nikakve kampanje. Onaj deo koji sam pročitao iz knjige Veslija Klarka čak potvrđuje, znači, šta je vojska radila i kako su se, znači, u roku od dve nedelje razbila glavna uporišta OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sada sam dobio od profesora Rakića napomenu da u onoj knjizi "Feniks slobode" (Fenikset e Lirise) koju su pisali Albanci i "Pali heroji" (Heronjet e rene) koja je, naravno, nepotpuna, jer oni nisu obuhvatili sve svoje pripadnike u toj knjizi, verovatno će kasnije. U tom pogledu sigurno imam poverenja u njih da će to da kasnije urade, ona sadrži desetak imena heroja UČK, koji su u prilogu "B" kosovske optužnice označeni kao civili ubijeni u Beloj Crkvi. Da li se to uklapa u ono šta tvrdi gospodin Najs ili se uklapa u ono šta ste vi tvrdili u svom svedočenju?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja nisam čitao tu knjigu, ali, znači, ukoliko se jedni ljudi nalaze kao civili, znači na spisku navodno ubijenih civila, a u knjizi se proglašavaju za heroje OVK, onda to samo po sebi govori o čemu se tu radi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale. E sada, molim vas, odgovorite mi na ovo pitanje: da li se iz ove analize, pretpostavljam da ova analiza koju ste napravili 30. marta, obuhvata ove dane koji se pominju u analizi, znači od 25. do 29., da li u njoj postoji bilo koji detalj, vi, dakle, pravite ovu analizu 30. marta, da li ima bilo koji detalj koji bi mogao da ukaže na bilo kakvu aktivnost, da ne upotrebim izraz "kampanju", kako upotrebljava gospodin Najs, koja bi bila uperena protiv civila?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Kao i svaki ... Kao i početni dokument, tako i poslednji dokument, analiza, govori, znači i analizira borbena dejstva protiv 124. brigade OVK u rejonu čija se komanda nalazila u rejonu Retimlja (Reti) i ovde je praktično stručni prikaz dejstava po danima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada mi recite, generale, pošto vi na prvoj strani već imate ovo šta citiram, piše u vašoj analizi: "Gubitke šiptarskih terorističkih snaga procenjujemo: ubijenih oko 85". Da li se kod tih slučajeva, gde kažete "šiptarskih terorističkih snaga i njihove gubitke", uopšte može govoriti o tome da su oni mogli biti civili?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, nikako. Ne, nikako. Znači, tu se ne radi o civilima, znači radi se o ljudima sa oružjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je bilo ko od njih, čak i da je imao oružje, streljan ili je poginuo u borbi?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja nikada nisam, znači, ni čuo da je neko mogao, znači, da bude streljan. To je, po meni, to je, znači, nezamislivo, znači ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: ... terorista, znači i taj terorista i svaki čovek kad odbaci oružje više nije borac.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, upotrebićemo ovu vašu, izvinjavam se, ovu vašu analizu da još neke stvari ovde razjasnimo, koje izgleda nikako nisu mogle biti jasne u vezi sa "zajedničkom komandom". Naime, tabulator 356, taj dokument gde piše "zajednička komanda" nosi broj 455-63. Je li to tačno, generale?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E, vaša analiza koja se osvrće na to, na tu naredbu "zajedničke komande" ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... kako stoji u zaglavlju počinje ...

Upućena komandi Prištinskog korpusa ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Na osnovu zapovesti komandanta 549. brigade", to je vaša zapovest "i zapovesti komande Prištinskog korpusa, broj 455-63". Dakle vi ovde o ovom, o ovoj zapovesti 455-63 na kojoj piše "zajednička komanda", govorite kao o komandi Prištinskog korpusa.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, ja to govorim celo vreme, jer sam to dobio od kurira Prištinskog korpusa sa drugim dokumentima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Za vas nije sporno da je ta komanda koju ste vi dobili od komande Prištinskog korpusa ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, recite nam o kom konkretnom paragrafu sad govorite u tabulatoru 356?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: 356 je tabulator koji ima u zaglavlju "Zapovest zajedničke komande", piše gore "zajednička komanda" i tu piše broj 455-63 u gornjem levom uglu. Nadam se da to vidite?

SUDIJA ROBINSON: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pozivajući se na tu zapovest u tabulatoru 359, na početku, u drugom redu, piše: "Na osnovu zapovesti komande Prištinskog korpusa broj 455-63", dakle general Delić se poziva na zapovest Prištinskog korpusa pod tim istim brojem. Ja sam to hteo da utvrdim. Je li to ta zapovest?

SUDIJA ROBINSON: Da, sad sam našao to. U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle je li to, dakle, za vas zapovest Prištinskog korpusa?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Za mene je to nesporno zapovest Prištinskog korpusa .

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale. U ovoj analizi u kojoj vi govorite o svim dejstvima vaše jedinice, vi ste imali tri poginula vojnika i ranjeno osam vojnika. To piše na kraju druge strane.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, bilo je poginulih pripadnika MUP-a, ali ne znam koji broj, verovatno od tri do pet.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je, generale, uopšte bilo, u to vreme, dakle od 25. do 29., bilo kakvih drugih dokumenata koji govore o ovoj operaciji? Znači, imate, imate naredbu, imate odluku na karti i imate analizu. Vi ste objasnili da za svki pokret snaga uvek imate ta tri dokumenta. Da li propisi i pravila službe predviđaju još neke dokumente koji su eventualno ovde namerno izostavljeni?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, gospodine Miloševiću. Pa postoji u ovim bajnderima jedan tabulator koji propisuje šta mora da se vodi za svako borbeno dejstvo. Znači ovde postoji dokument kojim je propisano da se upravo ove tri stvari vode: znači zapovest, odluka i analiza.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zapovest je pisana, odluka je na karti i na kraju imate analizu.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, došao je trenutak za pauzu. Idemo na pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, kao što sam rekao, danas ćemo da završimo sa radom u 13.15. Kako bismo se pobrinuli da rešimo sva eventualna preostala administrativna pitanja, završićemo sa ispitivanjem svedoka u 13.10.

prevodioci: Mikrofon za gospodina Miloševića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, znači da ću i ja moći da pokrenem neko administrativno pitanje za tih pet minuta.

SUDIJA ROBINSON: Nisam vas čuo. Mikrofon nije bio uključen.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To, znači, podrazumeva da ću i ja moći da pokrenem neko administrativno pitanje u tih pet minuta.

SUDIJA ROBINSON: Da. Ja vas ne ohrabrujem da to učinite, ali ako želite, možete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Robinson. Generale, da završimo sa ovim o zajedničkoj komandi. Molim vas da stavite na grafoskop, to je iz jednog od ovih tabulatora dokumenata koje ste vi doneli, ali kod mene je neka zbrka. To je "Šema nivoa komandovanja Vojskom Jugoslavije". Vi čete, pretpostavljam, moći da ustanovite u kom je to vašem tabulatoru. Meni se tu nešto pomešalo. Molim vas da se stavi na grafoskop, biće mi potrebno i istovremeno želim da se svedoku da ovaj dokument koji je uveden pod brojem D299, tabulator 144, "MFI", pretpostavljam zato što nije preveden. Uveden je samo za identifikaciju, ali će biti potrebno da ga svedok ima pred sobom. E, vrlo dobro. Generale, gospodin Najs, ispitujući vas o "zajedničkoj komandi" u jednom trenutku rekao da je to bio nekakav "privatni klub ovog optuženog", a danas je postavio pitanje kome je odgovaralo to koordinaciono telo koje je nosilo naziv "zajednička komanda", pa ću da vas zamolim da pogledate ovaj dokument koji sam vam sada dao, dakle zapisnik. Šta ovde piše? Inače evo ovaj tabulator 628, ovaj "Šema nivoa komandovanja Vojskom Jugoslavije". Pogledajte generale ovaj dokument koji sam vam maločas dao, zapisnik. Šta piše na njemu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Nisam dobio taj dokument. To je zapisnik sa "Operativnog međuresornog štaba za suzbijanje terorizma na Kosovu i Metohiji, održan 29. oktobra 1998. godine u Belom dvoru u Beogradu".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, ja vas molim da paralelno pogledate prisutne na sastanku i ovu šemu nivoa komandovanja Vojskom Jugoslavije. Dakle pročitajte ko je prisutan na sastanku ili da vam ja postavljam pitanja. U šemi komandovanja imate, znači, predsednika SRJ, iznad njega Vrhovni savet odbrane.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se ovde u pogledu prisustva na sastanku vidi: "Sastankom je rukovodio predsednik SRJ Slobodan Milošević, a učestvovali su ...

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Milan Milutinović ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... Milan Milutinović, predsednik Republike Srbije, je l' tako?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je i član Vrhovnog saveta odbrane.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Milomir Minić ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada da vidimo dalje. Idemo samo po ovoj šemi komandovanja. Da li je prisutan na sastanku načelnik Generalštaba?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete da ga nađete?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Momčilo Perišić, načelnik Generalštaba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Načelnik Generalštaba, dakle ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, gospodine Deliću, vidim da idete prebrzo za prevodioce. Molim vas da napravite pauzu između pitanja i odgovora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li ste našli načelnika Generalštaba?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Tu je, znači, načelnik Generalštaba, general-pukovnik Momčilo Perišić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Tu smo, znači, tu prvu liniju komandovanja koja je u ovoj šemi komandovanja, ona je prisutna, je l' tako?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sledeći nivo komandovanja je nivo armija, je l' tako?

SUDIJA BONOMI: A imamo li taj zapisnik o kome govorite, zapisnik sa sastanka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da, da. Imamo ga i to je dokazni predmet 299, tabulator 144, ali to je dokazni predmet koji je ovde dat uz generala Stevanovića.

SUDIJA BONOMI: Ali dokazni predmet 299 nemamo ovog trenutka pred sobom. To je dokument koji dolazi od jednog prethodnog svedoka, Stevanovića. Ja svoju kopiju ovde nemam i teško je to da se prati bez dokumenta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda ćemo ga staviti na grafoskop da možete da pogledate šta piše u njemu. Neka vam prevedu onda vaši prevodioci, jer on je ovde prihvaćen za identifikaciju, pošto još nije preveden. Doduše ima već ... General Stevanović je ... Davno je trebalo da bude prevedeno. On je pre ovog svedoka svedočio. E, dakle, po šemi komandovanja, tu je, dakle, predsednik republike, tu

je načelnik Generalštaba. Da li možete da nađete i komandanta Treće armije?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Komandant Treće armije je general-pukovnik Dušan Samardžić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Je li to sledeći nivo komandovanja?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ispod tog nivoa komandovanja, šta je sledeći nivo komandovanja?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Sledeći je korpus.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Korpus. Da li je tu komandant korpusa?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Komandant Prištinskog korpusa, general-potpukovnik Nebojša Pavković.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dakle Pavković, Samardžić, Perišić i ja.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li tu ima bilo kakvog prekida u lancu komandovanja, kad je reč o prisutnima ovde?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To je potpuno lanac komandovanja do nivoa ... Od vrha do nivoa korpusa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Do nivoa korpusa. E sad, molim vas da pogledate, pošto pretpostavljam da dobro znate kako je organizovano Ministarstvo unutrašnjih poslova, da li se ovde vidi ... Od najnižeg ćemo ovde da počemo, dakle komandant Štaba MUP-a na Kosovu bio je Sreten Lukić, je l' tako?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Tu je general Sreten Lukić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sreten Lukić. Njemu nadređeni načelnik Resora javne bezbednosti je general-pukovnik Vlastimir Đorđević je prisutan?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da i on je prisutan tu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A njemu nadređni ministar unutrašnjih poslova Vlako Stojiljković, je li on prisutan?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. On je u četvrtom redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A njemu nadređeni predsednik Republike Srbije Milan Milutinović, je li i on prisutan?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle da li je tu neka linija preskočena, odnosno bilo koja faza u lancu komandovanja, kad je reč o policiji?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne i što se tiče policije, tu su prisutni, znači, svi iz komandnog lanca koji važi za policiju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E dobro. Sada mi recite da li je moguće, pošto se ovde dovodi u pitanje da je neko zaobiđen u funkcionisanju ovog koordinacionog tela koje se nazivalo "zajednička komanda", da li neko ko je prisutan može da bude zaobiđen?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa ovde su prisutni svi koji treba da budu prisutni kad se donose važne odluke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E pa sad da vidimo. Šta ovde stoji, generale. Ugašen mi je mikrofonski, verovatno nekom greškom. Evo sada je ponovo uključen mikrofonski. Ovde se kaže: "Otvarajući sastanak, predsednik SR Jugoslavije, Slobodan Milošević, upoznao je članove Operativnog međuresorskog štaba za suzbijanje terorizma na Kosovu i Metohiji sa dnevnim redom i redosledom izlaganja učesnika. Generali Pavković i Lukić, zatim predsednik Veća građana savezne Skupštine, Minić, potom general Pavković da iznese predloge zajedničke komande, a posle će se u raspravu uključiti i ostali učesnici sas-

tanka". I onda izlaže komandant Prištinskog korpusa koji je dole na teritoriji ... Ovde se sada nalaze svi ti ... Sve to o čemu je izlagao general Pavković. Posle toga, na sedmoj strani, ako okrenete možete da vidite, general Sreten Lukić ... Na osmoj izlaže predsednik Veća građana Skupštine, Minić i dalje. Posle ponovo Pavković, posle se vidi da na strani 11 uzima reč Perišić, pa zatim Milutinović. Između ostalog, Perišić koji je ovde pominjan kaže na strani 12, drugi pasus odozdo u ovome šta je zapisano u njegovom izlaganju: "Moramo učiniti sve šta je u našoj moći da uverimo predstavnike međunarodne zajednice u to da mi nismo prouzrokovali krize na Kosovu i Metohiji, već albanski teroristi". Dakle on tada o tome tako govori. Posle govori potpredsednik savezne Vlade, Nikola Šainović, na strani 13. Govori o potrebi iznalaženja političkog rešenja i ovde se na kraju zaključuje da ostanu u funkciji zajednička komanda i koordinacioni štab i tako dalje. I na strani 16, zaključak koji je podvučen: "Naš stav je da sve nacionalne zajednice koje žive na Kosovu i Metohiji imaju predstavnike u organima vlasti i lokalnoj miliciji. Razume se, da i buduća Skupština Kosova i Metohije mora da odražava nacionalni sastav stanovništvo te naše pokrajine". I onda piše da su jednoglasno prihvaćeni zaključci, da se usvajaju stavovi generala Pavkovića i generala Lukića, predsednika Skupštine Minića, da se u saveznoj Vladi usaglasila širina graničnog pojasa. Dakle, generale, prešli smo sasvim kratko kroz ovaj dokument. Da li se uopšte, s obzirom na ovaj dokument, može tvrditi da je zajednička komanda, koju je i general Stevanović opisao na sličan način kao i vi, kao horizontalnu koordinaciju raznih državnih organa na Kosovu i Metohiji, bila neki organ komandovanja kojim je zaobiđena linija komandovanja?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, nikako. Ja na terenu to nikako nisam nikada doživeo. Komandni lanci su funkcionisali, znači, onako kako je zakonom predviđeno, u vojsci, a tako i u policiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ja se nadam da smo ovo pitanje razjasnili.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, to je pitanje bilo sugestivno. Molim vas da izbegavate sugestivna pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Deliću, gospodin Najs je rekao kako je ta “zajednička komanda bio privatni klub ovog optuženog”. Da li, s obzirom na ovaj zapisnik koji je vrlo jasan dokument, prisutne i sadržinu, to može na bilo koji način da se prihviti?
SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Apsolutno je neprihvatljiva takva konstatacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da idemo dalje. Na početku unakrsnog ispitivanja gospodin Najs je izneo karte, počeo je od tabulatora 430. To su one, kao što znate, karte sekcija, određenih. Ja u vezi s tim neću da vas zadržavam onoliko koliko je gospodin Najs na tome se zadržao, već ću vam samo postaviti pitanje: da li je to što je na tim kartama koje su pravljene 2002. godine, u tim sekcijama, isto ono šta je na kartama 1999. godine koje vi sad imate levo i desno od sebe?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je isto, uz, znači, detaljisanje po danima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li to sve, dakle, šta je na tim kartama iz 2002. godine u objašnjenjima, grafičkom prikazu koji je dat, može da se vidi na ovim kartama koje su bile pravljene tada u to vreme 1999. godine?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. Iz tih karti se, iz tih dodatnih karti se vidi kako je realizovan zadatak koji je dat, znači, jedinicama i to može da se vidi po danima, po satima sa mnogo detalja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali to je potpuno isti zadatak koji je definisan na tim kartama 1999. godine, koje su levo i desno od vas ili je drugačije?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ove ... To nisu ove karte, to nisu ove karte, jer ta karta nije postavljena. Ona je ovde kod mene, ali potpuno, znači ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je isti zadatak.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Potpuno isti zadatak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koji je na kartama iz 1999. godine.
SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hvala. I uvek je, da se vratimo na to, uvek, znači, postoji naredba, odluka na karti i analiza.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To postoji uvek. Ako je jedinica, znači, tražila da se nešto reši, onda postoje dodatna dokumenta, znači slanje obavestajnih podataka, zahtev od komande, znači da se donese zamisao, odobravanje zamisli, izdavanje naređenja i onda ova tri dokumenta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovde se gospodin Najd dosta zadržao na pitanju otvaranja vatre iz tenka. Generale, šta govori činjenica da niko na nižem položaju od vas nije imao pravo, tako piše u ovoj naredbi koju smo ovde mogli da vidimo, šta govori činjenica da niko na nižem nivou od komandanta brigade, dakle od vas, nije mogao da naredi da se otvori vatra iz tenka?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Zbog toga što je jedino komandant brigade mogao da oceni da li je to relevantan cilj i da se ne bi nanosili gubici, znači civilnom stanovništvu ili da se ne bi nepotrebno rušili objekti, znači ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle da li se može smatrati da je to mera krajnje predostrožnosti da se umanjí šteta ili spreče, spreče neželjeni efekti?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je to zbog toga i zbog toga su komandanti brigada morali da budu gotovo uvek na terenu sa jedinicom, jer nisu mogli iz kancelarija da izdaju takva naređenja. Morali su da budu prisutni, da im se pokaže nešto na zemljištu, da im se kaže preko radio sredstava, pa tek onda da izdaju takvo naređenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li je to, znači, bila mera krajnje predostrožnosti da ne dođe do neželjenih posledica?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, to je, znači, vezano za mere

bezbednosti koje su naređene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Najš ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ja sam vas već upozorio u vezi sa sugestivnim pitanjima. Znači "da li je ta mera uvedena da se izbegnu neželjene posledice", to je očigledno sugestivno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ako se naredi da niko niži od komandanta brigade ne sme dozvoliti otvaranje vatre, onda je, pretpostavljam, to mera predostrožnosti. To je svakome jasno, upravo da se izbegne bilo kakva greška ili neželjena ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću ...

SUDIJA BONOMI: Pa zašto onda postavljate takvo pitanje?

SUDIJA ROBINSON: Pa onda ne trebate ni da postavljate pitanje. Ne treba vam ni odgovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Generale, gospodin Najš vas je pitao o interno raseljenim licima. Da li je Vojska Jugoslavije ili, prema vašim saznanjima, pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova, da li su oni raseljavali kosovske Albance?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Vi ste pomenuli termin "interno raseljena lica", a mi ... Ja makar pod tim podrazumevam ona lica koja su bila unutar Kosova i Metohije ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: ...znači koji nisu napustili ... Vojska i policija nikada nije, znači, organizovala ili negde, bez obzira kojoj nacionalnoj zajednici pripadaju, znači, ta civilna lica ... Interno raseljenih lica bilo je, znači, najviše Albanaca, ali je bilo i puno Srba koji su napustili 1998. godine sva ona sela koja nisu bila bezbedna i otišla u gradove. I oni su bili interno raseljena lica. Krajem 1998. godine broj interno raseljenih lica na celoj teritoriji Kosova i Metohije se

smanjio, posebno dolaskom OEBS-a, osim u rejonu Drenice koja je bila pod kontrolom terorista gde su i dalje, jedan broj, ovde su prikazani neki podaci, ali ja smatram da taj broj nikako nije mogao da bude veći možda od 40.000, 50.000.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite sasvim kratko šta su bili uzroci tog bežanja stanovništva iz sela ili tog internog raseljavanja, kako je o tome govorio gospodin Najš? Šta su bili uzroci tog internog raseljavanja?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Više puta sam posmatrao kako stanovništvo napušta sela pre nego što bismo mi došli u ta sela i sa tim stanovništvom su uvek bili pripadnici OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se neko od vlasti brinuo o interno raseljenim licima da vi znate, u vašoj zoni odgovornosti, na primer? Da li o tome nešto znate?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa znam, jer sam bio prisutan više puta kada bi se završila neka od ovih faza protivterorističke operacije. Znači, to su bile različite grupacije stanovništva. Negde čak i po više hiljada. Može se reći i možda 10.000 – 20.000 ljudi na jednom mestu. Tu su angažovani organi lokalne samouprave, oko podele, znači, hrane, ove sanitetske ekipe oko zbrinjavanja, pre nego što bi se to stanovništvo uputilo da se vrati, znači, u svoja sela. Nekoliko puta sam bio prisutan kada se to radilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale. Sledeće pitanje koje se odnosi na tvrdnje gospodina Najša o istinitosti, makar nekih elementa iz izjava svedoka K-41 i K-32. To su pripadnici vaše jedinice, je l' tako, generale?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste objasnili, koliko ja mogu da se setim, da su u tim događajima, s obzirom na njihov raspored, mogli biti najbliže tri kilometra od vas.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da. To kad se radi, znači, o selu

Ješkovu (Jeshkove). Na karti, ovde postoji ta karta, postoji gde se nalazi njihova jedinica, a gde sam ja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, to je tačno, moguće je da se vidi. Da li vojnici mogu da se kreću gde hoće u borbenom rasporedu? Da li je postojala mogućnost da oni ipak budu tako blizu vas, a ne da budu tamo gde su oni po rasporedu koji je predviđen za njih?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, apsolutno. U borbi, znači, važi jedna borbena disciplina i svaki vojnik se kreće tamo na pravcu na koji je dobio naređenje, jer inače bi moglo da dođe do onoga šta se zove "prijateljska vatra" i do gubitaka. Znači svakome je tačno određeno mesto u borbenom rasporedu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste govorili nešto o organima bezbednosti u brigadi, generale. Da li bi organ bezbednosti u vašoj brigadi, u slučaju da vi uradite nešto nezakonito, protiv vas podneo prijavu?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Pa organi bezbednosti sa te strane su, znači, nezavisni od komandovanja, iako se nalaze u brigadi. Postoji posebna linija. To je njihova linija organa bezbednosti i oni izveštavaju, znači, pretpostavljeni organ bezbednosti o događajima u brigadi, pa, na kraju krajeva i o komandantu. A komandantu prižaju potreban nivo podataka, vezano za, znači, obaveštajne, odnosno kontraobaveštajne poslove koji mogu da mu koriste kod donošenja odluka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vama je gospodin Najs ... To ste objasnili, generale, hvala vam. Vama je gospodin Najs postavljao pitanja koja su se ticala naoružanog nešiptarskog stanovništva. Vi ste objasnili da su oni imali zadatak da čuvaju sela. Da li su ikada imali bilo kakav drugi zadatak, nego da čuvaju svoja sela?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, nikada. U svim ovim dejstvima, znači, nikada i nigde se oni ne bi pojavili, jer oni su inače bili naoružani sa slabijim, znači, naoružanjem, a i to su ljudi starijih godišta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle osim tog zadatka da čuvaju svoja sela, nisu mogli imati nikakav drugi zadatak?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Nikakav drugi zadatak, samo da čuvaju svoja sela, da, znači, u njih ne bi došli teroristi i da ne bi, znači, imali gubitke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodin Najs je pominjao prevoj Dulje (Duhel) i vi ste ga maločas pomenuli u jednom drugom kontekstu i borbe u rejonu Šar planine (Malet e Sahrrit) i Jezerske planine (Malet e Liqenjeve). Recite, generale, kakav je značaj prevoja Dulje

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Prevoj Dulje ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... i kakve borbe su bile u septembru 1998. godine u vezi sa tom, eto, geografskom tačkom koja se zove "Dulje"?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Prevoj Dulje je poznati, znači, prevoj između Metohije (Dukagjin), s jedne strane i Kosova s druge strane. Prevoj Dulje sa metohijske strane zatvara ulazak u klisuru reke Crnojlevo (Carraleve). On se, znači, on se, znači, nalazi ovde i njegova nadmorska visina je negde oko 850, ne znam tačno, ali oko 850 metara. Bio je vrlo značajan u svim ratovima koji su se vodili, znači, na ovoj teritoriji. I po sporazumu sa Misijom OEBS-a, na tom delu se nalazila jedna od tri jedinice Vojske Jugoslavije kojima je bio dozvoljen boravak van graničnog pojasa. To je bila jedinica iz 243. brigade. A što se tiče septembra 1998. godine i to što je pominjano, znači, ove Jezerske planine i Šar planina, tu je, znači, izvođena ona poslednja, peta faza protivterorističke operacije po onome planu, znači, iz jula meseca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, ovde vam je postavljeno mnogo pitanja o gospodinu Ešdaunu (Paddy Ashdown). Sad ja jedno pitanje, jednu pretpostavku: da je gospodin Ešdaun došao u blizinu jedinica MUP-a i vojske, umesto što je otišao tamo kod terorista, da li bi mu bilo omogućeno da vidi sve to šta se dešavalo u tom predelu oko Suve Reke, o kojoj on govori i da li je bilo položaja sa

kojih je to moglo da se vidi?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Gospodin Ešdaun je, znači, bio diplomatski predstavnik i on je imao pravo da dođe. Znači, bilo je mnogo položaja sa kojih se to moglo videti, a mislim da je najbolji položaj, znači, iznad Suve Reke. Neposredno pre Dulja postoji objekat Birač na kome se takođe nalazila vojska. Sa njega bi mogao da prati, pa gotovo sve, svu ovu teritoriju gde su se izvodila, znači, borbena dejstva. To je, znači, objekat Birač. Mada postoji na komunikaciji, ovaj, Dulje - Suva Reka mnogo drugih mesta sa kojih bi to moglo, znači, da se, da se vidi bolje i da se potpuno posmatra.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A sa one ...

SUDIJA ROBINSON: Generale, pretpostavljam da je ta kota viša od lokacije koja je data za gospodina Ešdauna?

SVEDOK DELIĆ: Da, da. Znatno viša. Znatno viša i nadvišava, znači, ova ovde sela, ne nadvišava ove vrhove, ovde, planina, ali omogućava da se sve, znači, taj deo koji je bio interesantan, da se sa te lokacije vidi. Jedino ono normalno da lord Ešdaun ne bi mogao možda da dođe ovde gde se, zbog lične bezbednosti, tamo gde se izvode direktno borbena dejstva, ali da sa jedne pristojne distance od dva-tri kilometra, znači, to prati ili pet kilometara, znači to svakako niko nije mogao da onemogući. To je bilo njegovo pravo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U svakom slučaju da li je mogao to sve šta se dešavalo da vidi sa onog mesta gde je bio?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ne, sa toga mesta gde je bio, kako je meni ovde prikazano na karti, on nije mogao da vidi: jedno, zbog toga što se neki objekti apsolutno nisu videli, a drugo, zbog toga što, znači, teren ispred njega, znači je zaklanjao njegov vidik prema tim selima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: I zato što je to velika daljina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale. Pojedini svedoci koji su se ovde pojavljivali, a među njima, ako ste mogli da zapazite, je i jedan oficir Vojske Jugoslavije, kapetan prve klase, Nik Peraj (Nike Peraj). Govorio je o paravojnim formacijama u Metohiji, onda, govorio je o jednoj brigadi Vojske Republike Srpske koja se, kako je rekao, sa tenkovima, koja je sa tenkovima došla u Srbiju. Kakva su vaša saznanja o tim tvrdnjama koje je izneo kapetan prve klase Nik Peraj?

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ja sam sigurno imao puno pitanja koja sam želeo da postavim o tome, o iskazu kapetana Peraja, međutim na kraju nisam, jer nije bilo vremena. I meni se čini da nije prikladno da se sada o tome govori.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, gospodin Najs je postavio više pitanja o paravojnim formacijama i general Delić je odgovarao na više pitanja o paravojnim formacijama, a ja ovde uzimam konkretne navode svedoka gospodina Najsa koji pita isto ... Koji je govorio to isto šta tvrdi gospodin Najs, prema tome mislim da je potpuno legitimno postavljati pitanja o tvrdnjama koje se tiču paravojnih formacija, jer je u unakrsnom ispitivanju gospodine Najsa tu temu posebno tretirao.

(Pretrեսno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, iako je tačno da je bilo pitanja u unakrsnom ispitivanju o paravojnim formacijama, mislim da način na koji ste vi formulisali vaše pitanje rezultira time da to nije prikladno pitanje za dodatno ispitivanje. Pitanje bi trebalo da bude konkretnije, a u svakom slučaju vi ovde tražite mišljenje ovog svedoka. Mislim da nam to neće mnogo pomoći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja ne tražim mišljenje svedoka. Pretpostavlja se da general Delić sasvim dobro zna šta se dešavalo u njegovoj zoni ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pitali ste ga: "kakve vi informacije i mišljenje imate o tvrdnjama koje je izneo kapetan prve klase Nik Peraj?" Njegovo mišljenje ovde nije relevantno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Gospodine Robinson, uvažiću potpuno to šta ste rekli. Dakle, generale, ne pitam vas za vaše mišljenje, nego vas pitam, s obzirom na činjenicu da ste vi bili i da je Đakovica u vašoj zoni odgovornosti, da li je Đakovica u vašoj zoni odgovornosti?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Da, Đakovica je u mojoj zoni odgovornosti, ali sam grad je bio u zoni ... Za sam grad je odgovarala 52. artiljerijska brigada PVO.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Generale, da li je na području Đakovice bila neka paravojna formacija ili neka jedinica Vojske Republike Srpske, kako tvrdi, kako tvrdi kapetan prve klase, Peraj?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Ja sam već rekao vezano za paravojne formacije. Znači jedinice MUP-a i jedinice vojske su bile, znači, kompletno u mojoj zoni. A što se tiče Vojske Republike Srpske, to, to je apsolutno nemoguće i to čak svi ljudi koji sede ovde znaju, jer granica između Republike Srpske i Jugoslavije, na toj granici su se nalazile, znači, snage SFOR-a (Stabilisation Force) i nemoguće je, znači, da bilo kakvo sredstvo pređe u jednom ili u drugom pravcu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je, to je potpuno jasno. Ja samo govorim o tome šta je se ovde sve tvrdilo. Generale, ovaj svedok je tvrdio da je u tamošnjim kasarnama na Kosovu i Metohiji bilo, na području Đakovice, bilo preko 170 tenkova.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: To apsolutno nije istina. Samo dve brigade lociraju u Metohiji to. Samo moja brigada kompletna, a delovi 125. brigade iz Mitrovice (Mitrovica), oni lociraju u Peći (Peje). Prema tome, moja brigada ima ukupno 31 tenk od kojih su uvek dva do tri bila na remontu u Čačku, ali evo, neka su svih 31 tu. I 125. motorizovana brigada takođe ima 31 tenk. Tokom 1998. godine u Đakovici su se nalazila, znači, tri moja tenka, a tri su se

nalazila tenka u selu Dužnje (Duzhnje) prema Ponoševcu (Ponoshec). U selu Ponoševcu su se nalazila tri tenka iz 125. brigade i mislim da su sledeća tri bila negde kod Junika (Junik). Krajem 1998. godine ja sam svoje tenkove vratio za Prizren i samo su se tri tenka nalazila, ali to je u rejonu ovoga đakovačkog hasa, odnosno u blizini sela Kušmin (Kuzhmin). Znači nijedan tenk se nije nalazio moj u Đakovici. A od 125. brigada ...

SUDIJA ROBINSON: Generale, odgovorili ste na pitanje gospodina Miloševića.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, vi ste u nekoliko navrata u toku unakrsnog ispitivanja, evo sad sam ja uzeo, na primer, jednog svedoka za koga se vidi iz ovoga šta sam vam citirao, da ne govori istinu, objašnjavali ste zašto Albanci na Kosovu i Metohiji ne mogu da govore istinu. Šta je glavni razlog?

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Sada na Kosovu i Metohiji Albanci ne mogu da govore istinu iz jednog jedinog razloga ...

TUŽILAC NAJS: Moram da kažem da je to jedna neverovatno uopšte-na opservacija. Ne znam da li će Pretresno veće ovo zaista da dozvoli svedoku da iznosi jedno takvo mišljenje o celom jednom narodu koji živi na teritoriji za koju smo zainteresovani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ja ću zamoliti svedoka da komentariše jedan citat iz ovog dokumenta, vašeg, to je dokument upućen Pretresnom veću broj 2, gde piše: "*Prosecutor vs. Ramuš Haradinaj*" (Tužilaštvo protiv Ramuša Haradinaja) i ostalih i na strani 8 tog dokumenta, to je: "Odgovor Tužilaštva na zahtev Odbrane u ime Ramuša Haradinaja (Ramush Haradinaj) za privremeno puštanje na slobodu". To je jedan prilično opširan dokument koji je napisan od strane kolega

TUŽILAC NAJS: Pretpostavljam da ovo nije poverljivi dokument. Ja ga lično nisam dobio.

SUDIJA ROBINSON: Pa hajde da sačekamo i čujemo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovako piše, tačka 25 na strani 8: “Sigurnosna situacija za svedoke na Kosovu je fundamentalno drugačija od situacije sa kojom su suočeni svedoci u drugim područjima bivše Jugoslavije. Napori UNMIK-a (United Nations Mission in Kosovo) da uspostavi pravni sistem koji funkcioniše i pravosudni sistem, nailaze na stalne probleme povezane sa zastrašivanjem svedoka. U nekim od najtežih slučajeva svedoci su ubijeni nedugo nakon što su sarađivali sa lokalnim pravosudnim vlastima. U izveštaju pod naslovom ‘Kosovo - pregled sistema krivičnoga prava’ OEBS je sproveo sveobuhvatni pregled pravosudnog sistema na Kosovu. Između ostalog je rečeno ‘zastrašivanje svedoka je stalni problem na Kosovu već više godina. To je dovelo do toga da je UNMIK uveo program za zaštitu svedoka. Međutim, OEBS je tokom ovog perioda zabeležio više incidenata koji indiciraju da se ne samo nastavlja, nego i raste trend zastrašivanja svedoka. S njim je povezan problem stresa pravosudnih zvaničnika”.

SUDIJA ROBINSON: Sada je vreme za pitanje, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde se pominje, generale, da su čak neki svedoci ubijeni, piše “svedoci su ubijeni nedugo nakon što su sarađivali sa lokalnim pravosudnim vlastima”, znači ubijeni neposredno pošto su kontaktirali ove sudske organe i to se odnosi, tamo, na Kosovo. Dakle šta vi možete da kažete o razlozima zbog kojih ovi ljudi, čije smo snimke videli u toku glavnog ispitivanja, sada menjaju svoje izjave?

TUŽILAC NAJS: Časni Sude, ja zaista protestvujem. Ovo nema nikavu vrednost. Zar je prikladno da mi sada ovde iznosimo uopštene informacije o verodostojnosti Srba i svedoka na koje je uticano, a koji su sarađivali sa Tužilaštvom? Mislim da je to, po mom mišljenju, sasvim besmislena stvar.

SUDIJA ROBINSON: Po mom mišljenju ovo proizilazi iz unakrsnog ispitivanja i može da ima neku svrhu. Hajde da čujemo prvo odgovor, pa ćemo onda da završimo sa radom.

SVEDOK DELIĆ – ODGOVOR: Sva moja saznanja, pošto i dalje kontaktiram sa nekim Albancima, a neke Albance koji su poginuli, a trebali su da budu svedoci ovoga Suda, znači bilo ko, ko se pojavi pred ovim Sudom, ne može se više vratiti na Kosovo i Metohiju, ali on mora, znači, da vodi računa i o svojoj porodici, jer članovi njegove porodice takođe mogu biti ubijeni. Jedan od takvih vrlo važnih svedoka u slučaju Ramuš Haradinaj bio bi pukovnik Tahir Zemaj (Tahir Zemaj) koji je bio, ovaj, koji je pripadao FARK-u (Forcat e Armatosura e Republikes se Kosoves) i bio je blizak Ibrahimu Rugovi (Ibrahim Rugova). Ubijen je 4. januara 2000 ... mislim da je to bilo 2004. godine. On je već bio dao izjavu istražiteljima Tribunala da želi da svedoči protiv Ramuša Haradinaja. Bez obzira gospodin Najs šta kaže, ja kažem da će svako Pretresno veće koje sudi Albancima imati veliki problem da dovede sa Kosova bilo kog Albanca. Za njih se, ako žele da svedoče ovde, mora obezbediti da njihove porodice napuste Kosovo i da se nikada više tamo ne vrate.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Hvala, generale. Gospodine Miloševiću, kao što sam rekao, sada ćemo da se pozabavimo administrativnim pitanjima, vrlo brzo. Pretpostavljam da vi niste završili sa svojim dodatnim ispitivanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pretpostavka vam je tačna. U vezi sa administrativnim pitanjem samo.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Moj je zahtev sasvim konkretan i sasvim skroman, da mi se omogući da vidim gospodina Vojislava Šešelja. Naime, vi ste to odobrili, ali iz raznih tehničkih razloga koje nema potrebe da objašnjavam, to je vreme bilo veoma skraćeno. On je došao sa velikim zakašnjenjem, da ne oduzimam vreme zašto, tako

da nisam mogao da obavim odgovarajući razgovor u potpunosti, a skrećem vam pažnju na činjenicu da ni ono šta ste pominjali, da sam imao mogućnost 20 sati, to je samo mogućnost koja je bila predviđena, ali ni to mi nije bilo iskorišćeno. Tako da mislim da, s obzirom da će on svedočiti neposredno posle pauze, treba da odobrite da ja mogu da ga vidim bar jednom ili dva puta, do časa njegovog svedočenja.

SUDIJA ROBINSON: Ukoliko želite još jednom da se sretnete sa gospodinom Šešeljem, postavite još jedan takav zahtev i to sekretaru Suda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa ja sam pretpostavljavao da to treba da uradim, ali nisam siguran da će to biti odobreno, ako vi to ne naredite.

SUDIJA ROBINSON: Morate se prvo da se obratite sekretaru Suda. Gospodine Kej (Kay), izvolite.

ADVOKAT KEJ: Časni Sude, ovo se tiče nedavnog dokumenta koji je dostavilo Tužilaštvo 18. jula. Verovatno ste ga primili. To je zahtev za ograničeno ponovno otvaranje izvođenja dokaza Tužilaštva za Bosnu i Kosovo. Mi ćemo prilikom razmatranja ovog dokumenta morati da uložimo dosta napora i zato tražim da se rok produži, kako bismo mi naš odgovor mogli da dostavimo do kraja avgusta, da bismo prošli kroz ovo.

SUDIJA ROBINSON: Da, u redu. To se odobrava.

ADVOKAT KEJ: Hvala.

TUŽILAC NAJS: Jedino šta bih ja još želeo da spomenem je da Sud ponovi upozorenje svedoku da prethodno upozorenje važi i tokom cele letnje pauze.

SUDIJA ROBINSON: Tako je. Gospodine Deliću, mi sada prekidamo sa radom zbog letnjeg sudskog raspusta i ja vam ponavljam uobičajeno upozorenje da ne smete ni sa kim da razgovarate o vašem svedočenju tokom raspusta. Nastavićemo sa radom u sredu 17. avgusta u 9.00. Rasprava je završena.

SVEDOK DELIĆ: Gospodine Robinson, da li mogu ja nešto da kažem.

SUDIJA ROBINSON: Vrlo kratko, molim.

SVEDOK DELIĆ: Ja sam ovde već bio 15 dana duže od vremena koje sam planirao. Ja sam menadžer, znači, u jednoj firmi koja ... I suvlasnik jedne firme. Znači svi moji poslovi, znači, trpe, tako ako bi moglo da se ima razumevanja da ja regulišem prvo, znači, svoje obaveze koje imam, znači, prema firmi i da onda javim u koje vreme mogu da dođem.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Znači vi mislite da će biti problema da se vratite ovde 17. avgusta?

SVEDOK DELIĆ: Pa ja to još ne mogu da znam ovog momenta, ali može da bude, znači, problema koji mogu da imaju vrlo velike ekonomske posledice, znači, po radnike, a i po poslove koje treba da obavim do kraja godine.

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Deliću, ovako ćemo: ako budete imali poteškoća, stupićete u kontakt sa saradnicima optuženog ili sa dodeljenim braniocem, a onda će oni nas da obaveste na odgovarajući način. Rasprava je završena.